

HRVATJE POSTALI ODLOČILNI FAKTOR

Opustili so parlamentarni boj kot ter so pripravljeno sedelovati pri volitvah. — Slovenska federacija? — Edino upanje Pasiča je razveljavljanje sedemdesetih hrvaških mandatov, ki bi ga porazili. — Inozemstvo simpatizira s Pasičem, ker bi centralizirana država zagotovila mir na Balkanu.

Poroča Walter Littlefield.

Nikola Pasič, "veliki stari mož Srbije", je v velikih stiskah. Če se pa bo poslužil svoje stare metode ter zbral krog sebe koalicio nehrvaških fakičij, bo sedanja opozicija sedemdesetih hrvaških poslancev porazila katerokoli vladno, katero bi sestavil. V vsakem slučaju bi bile končane njegove sanje v Veliki Srbiji, in na krmilo bi prišli federalisti.

Dne 12. aprila je dospelo v Ameriko kabelsko sporočilo, da se je Pasič odločil za nove volitve, ki se bodo vršile dne 15. maja. Ta objava pa ni bila oficijelno potrjena. Pasič bo ravnal na svoj znani stari način ter skušal prepričati izvolitev hrvaških poslancev ter slovenskih klerikalcev. To je skušal storiti pred enim mesecem, ko so zahtevali svoje parlamentarne pravice. Stvar ni bila težka, kajti Hrvati so bili prisiljeni priseči na ustavo, katero skušajo, soglasno s svojim programom, razveljaviti.

V javnem življenju Jugoslavije prevladujeta dve tendenci: — Prvo tendenco pospešuje Pasič s svojo radikalno stranko, koje namen je uveljaviti narodno združenje Srbov, Hrvatov in Slovencev potom ustave, ki pa naj bi dejanski ustvarila le Veliko Srbijo.

Druga tendenca, katero pospešujejo v glavnem hrvaški agrarci pod vodstvom Radiča, pa skuša uveljaviti federacijo držav, ki naj bi bile v manjši ali večji meri neodvisne ter v stalnem stiku z belgrajsko vlado. Nekateri teh nameranih držav, kot Hrvaška in Črnagora, so velikega zgodovinskega pomena — in sicer Hrvaška radi svoje kulture in Črnagora radi svojega junaškega boja proti Turkom ter stoletij popolne neodvisnosti. Te dežele niso niti za trenutek gojile sanj glede Velike Srbije, ter so vedno nasprotovale tem težnjam s političnimi manevri ali celo s silo orožja. V zadnje mešasu pa se je pričel pojavljati tudi takozvani federalistični ideal v Slavoniji, Sloveniji in Bosni.

Pasičeve sanje so kljub perijodičnim zadregam v skupščini, kljub političnim šikanam, usurpaciji sile ter zatiranju nasle v inozemstvu skrajno simpatični odmev — in sicer radi tega, ker je dosti lažje imeti opravka s strogo koncentrirano in centralizirano državo, ki do gotove mere zagotavlja ravnotežje in mir na Balkanu, kot pa s federacijo držav, ki se kavsajo med seboj.

Inozemsko časopisje še vedno simpatizira s Srbijo, katero so Habsburžani zaslužili, a polagoma se je pričelo tudi to časopisje zavedati srbske arogance in srbskih manevrov, kojih namen je ustvariti nekako novo Veliko Srbijo.

V evropskih deželah je splošna navada, da imajo narodnostne ali verske manjšine vsaj majhen glas v vladi, a v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vlada manjšina, kateri načeluje star, a skrajno iznajdljiv možak, ki ima v svojih rokah vajeti vlade izza sklenitve premirja. Sorazmerno mlad narod, "pokvarjeno ali seckljano dele mirne konferencie", ki šteje približno štiri milijone duš, obvladuje približno osem milijonov ljudi, kojih zgodovina sega dalje v preteklost ter je bolj burna.

Od pričetka "velike okupacije" se niso Hrvati poslužili orožja, da izvedejo svojo prostost. To ni bilo potrebno, in potek dogodkov bo resničnost te izjave kmalu pokazal.

Voditelj hrvaških agrarcev, Radič, je baje miroljuben človek, a ima to napako, da rad in naglo izpreminja svoje nazore. V tem oziru ni nikak tekmeec svojega glavnega nasprotnika, starega Pasiča. V splošnem je rojen govornik, a postane pogosto plen lastne domišljije in zgovornosti in njegove govorniške izjave se nikakor ne morejo kosati z njegovimi dejanskimi in smotrenimi uspehi. Zavzemal se je, najprvo za republiko, nato za federalno državo in končno za čisto demokracijo, seveda le za Hrvaško. Tekom preteklega julija je tako ostro napadel Aleksandra in njegovo romunsko ženo, da je moral zbežati iz dežele, ker bi ga drugače zaprli ali celo obesili. Avgusta meseca je dospel v London ter pričel tam proučevati angleški parlamentarni sistem. Ko je bila angleška konservativna vlada porazena ter je nastopila delavska vlada, je Radič priznal, da je napravil veliko napako, ko je ukazal hrvaškim poslancem, naj se udeležujejo sej skupščine, ker bi Hrvati s svojimi zavezniki lahko porazili Pasiča in radikale ter z enim zamahom uničili takozvani velesrbski ideal.

Svojemu listu, Slobodni Dom, ki izhaja v Zagrebu, je poslal poročilo v tem smislu in z Dunaju je tekom preteklega marca pozval dotedaj brezbrizne hrvaške poslance, naj se udeležijo sej skupščine.

Sedemdeset njegovih privržencev, poslancev, se je napotilo v Beograd. Pasiču se je prav do zadnjega časa posrečilo vzdržati svoj ideal glede Velike Srbije ter je v tem smislu več kot enkrat odstopil, a bil nanovo imenovan od kralj ministrskim predsednikom. Vse to se je vršilo še krog 18. marca, ko so dospeli Hrvati v Beograd. V skupščini se je vršila debata glede državnega proračuna, in čeprav so številni poslanci nasprotovali predloga nim dovoljenjem z izjavo, da bodo dovoljeni krediti le povečali ugled in kredit Srbije, na stroške ostalih, so vendar kazala vsa znamenja, da bo finančna predloga sprejeta. Štiri dni pozneje je priseglo petnajst od sedemdesetih hrvaških poslancev, ki so prišli v Beograd, na ustavo, in postali so člani skupščine. Zavladalo je velikansko navdušenje, in Pasič je podal ostavko svojega kabineta. Kralj Aleksander pa mu je, kot ponavadi, naročil, naj prevzame zopet vajeti ter obnovi svoje stare taktike.

VSADKANJA NOVIC:

ŽENA USMRILA MOŽA

Ženska iz Keansburga, N. J. je imela že več kot eno leto napade obožnosti, nakar je umorila svojega moža ter se skušala zastrupiti.

Mrs. Gifford Van Cleef, iz Keansburga, N. J., je danes jetnica v neki bolnici v Long Branch, obdolžena umora svojega moža in pod zdravniškim nadzorstvom, ker se je skušala zastrupiti z jodovo tinkturo. Zdravniki so prepričani, da bo okrevala.

Že več kot eno leto sta bila Van Cleef in njegov osemnajst let stari sin Ronald prepričani, da si bo vzela Mrs. Van Cleef življenje in živila sta v stalnem strahu. Država je prišla v Keansburg iz New Yorka, N. Y., ker sta oče in sin upala, da bo izprememba zraka odpravila njeno melanholijo. Njen mož ni štedil z nobenim sredstvom, da ji pomaga.

V nedeljo je čul mladi Van Cleef, ki je delal na trati pred hišo, strel iz revolverja. Pohitel je po stopnjicah, v spremstvu nekoga sosedu ter našel mater, ki je ravno prišla iz sobe očeta, praznih rok.

— Ustrelila sem Gifforda, — je rekla. — Moj Bog!

Sin in sosed sta našla moža v postelji, ustreljenega v sence ter mirnega, kot da bi spal. Revolver, ki je bil ponavadi v prvem predalu kabineta, je ležal na tleh.

V naslednjem trenutku je pričela Mrs. Van Cleef kričati v ko-palni sobi. Sin je zapustil truplo očeta ter pohitel k materi, ki je zavila večjo dozo jodove tinkture.

Prevedli so jo v bolnico in zdravniki izjavljajo, da bo najbrž okrevala.

NOV DOHODEK PARIŠKIH NATAKARJEV.

Pariz, Francija, 27. aprila. — V kratkem se bodo vršile tukaj velike olimpijske igre, in v mesto prihaja iz vseh strani sveta ogromno število tujcev. Pariški natakarki imajo navado, da prižgo vsakemu gostu po obedu smodko. To so delali dosedaj brezplačno. Znanprej bodo pa računali za to "delo" po petdeset centimov.

MNENJE BIVŠEGA KAJZERA O PREDSEDNIKU WILSONU.

Berlin, Nemčija, 27. aprila. — Bivši nemški kajzer je izdal knjigo, v kateri se bavi o početku in razvoju svetovne vojne. Tedanjenemu ameriškemu predsedniku Wilsonu očita hinavstvo ter pravi, da so Združene države le čakale prilike, da se vmešajo v vojno. Geslo o demokraciji je bilo le fraza.

MESO V SOVJETSKI RUSIJI JE CENEJE.

Moskva, Rusija, 28. aprila. — Sovjetska Rusija je začela v velikih množinah uvažati meso iz Argentine. Posledica tega bo, da bodo morali privatni trgovci znižati cene. Prva pošiljatev je znašala poldrugi milijon funtov.

novan od kralj ministrskim predsednikom. Vse to se je vršilo še krog 18. marca, ko so dospeli Hrvati v Beograd. V skupščini se je vršila debata glede državnega proračuna, in čeprav so številni poslanci nasprotovali predloga nim dovoljenjem z izjavo, da bodo dovoljeni krediti le povečali ugled in kredit Srbije, na stroške ostalih, so vendar kazala vsa znamenja, da bo finančna predloga sprejeta. Štiri dni pozneje je priseglo petnajst od sedemdesetih hrvaških poslancev, ki so prišli v Beograd, na ustavo, in postali so člani skupščine. Zavladalo je velikansko navdušenje, in Pasič je podal ostavko svojega kabineta. Kralj Aleksander pa mu je, kot ponavadi, naročil, naj prevzame zopet vajeti ter obnovi svoje stare taktike.

MOŽ KRATKOLASKE

PRAVI, DA JE KRIV

V naporu, da izposluje oproščanje svoje kratko pritržene ne-banditke, je vzel Cooney vso krivdo nase.

Ko bo predstavljena danes Celia Cooney sodniku Martinu v Kings County sodišču, bo prosila za dovoljenje, da umakne svojo izjavo, da je kriva roparskih napadov. Če bo tej njeni prošnji ugodeno, bo izjavila, da se ne čuti krivo in sledila bo takoj obravnavi. Njena obramba bo obstajala v izjavi, da je bila začasno blazna, pod uplivi čustev.

Ed. Cooney, njen mož, je pripravljen prevzeti vso krivdo glede dokazanih roparskih napadov ter popolnoma razbremeniti svojo ženo. On trdi da ni kriva ona niti malo in da je nastopala kot banditka pod uplivom materinstva, malo prdno je bilo rojeno njeno dete.

Njen zagovornik odvetnik Liebowitz, jo je obiskal v ječi, kjer mu je rekla:

— Ne smeli bi izjaviti, da sem kriva. Naenkrat se mi je zmešalo v glavi ter nisem vedela, kaj počnem. Če bi mi dali priliko, da premislim celo stvar, bi se obnašala povsem drugače.

SMRT STAREGA KONJA.

Catawissa, Pa., 28. aprila. — Tukaj je umrl najstarejši konj sveta. Imenoval se je Clover, bil last Rev. Uriah Myersa ter je dosegel starost tri in petdeset let. Pred poldrugim letom je postal tako slab, da ga je hotel lastnik uničiti, ako je izvedela za to žena prejšnjega predsednika Hardinga. Je poslala reverendu sto dolarjev, da ostane Clover pri življenju ter preživi svoje preostale dni v miru in počitku.

Novica o tem konju se je razširila po celi deželi in od vseh strani so pričeli prihajati čeki, ki so znašali več tisoč dolarjev. Clover je lahko zavžival najboljši oves in deteljo.

Pred dvema letoma so konja razstavili v Madison Square Garden. Truplo konja bodo poslali naravoslovesnemu muzeju v New Yorku.

ROMUNI PRAVIJO, DA NISO PRIPRAVLJENI NA VOJNO.

Berlin, Nemčija, 28. aprila. — Sem je dospelo poročilo, da je uvedena na Romunskem splošna mobilizacija. Pod orožje so poklicani vsi moški od 20. do 42. let. Romunska vlada zatrjuje, da ne ne pripravlja na vojno, ampak da je mobilizacija samo pokusna.

ŠKOTJE ZAHTEVAJO SVOJ PARLAMENT.

London, Anglija, 28. aprila. — Štirje poslanci, ki so člani delavske stranke v Glasgowu, so zahtevali od vlade, naj da Škotskom lasten parlament. Njihovo zahtevo podpirajo skoraj vsi liberalni poslanci. V Glasgowu so se v to svrhu vršile velike demonstracije.

ANGLEŽEM NE UGAJA

STALIŠČE POINCAREJA

Angleški liberalni listi kritizirajo strog način izjave francoskega ministrskega predsednika Poincareja v zadevi vojne odškodnine ali reparacij.

London, Anglija, 28. aprila. — Tukajšnji jutranji listi so na dolgo in široko razpravljali o odgovorih posameznih zavezniških vlad glede poročila Dawesovega komiteja in vsi so poudarjali važnost tega poročila ter splošno pripravljenost, da se poročilo sprejme v celoti.

Liberalni listi kritizirajo na zelo oster način stališče francoskega ministrskega predsednika Poincareja, ko primerjajo njegov odgovor z odgovori drugih zavezniških vlad. Vsi izjavljajo, da je ta odgovor dyumen, nedoločen in razočarljiv ter dajejo izraza svojemu zaupanju, da ni namen Francije neprestano zavlačevati (konečno odločitev, ki bi morala biti, soglasno s splošnim prepričanjem, pospešena.

"Morning Post" pa daje izraza drugačnemu mnenju, ko izjavlja, da ne bo mučno vprašanje nikdar rešeno, dokler bodo smatrali ostali zavezniški vsak korak Francije mrkim, zahrbtnim in makijavelističnim.

Berlin, Nemčija, 28. aprila. — Pred par dnevi je padla tukaj odločitev, ki se da primerjati glede važnosti s sklepom državnega kabineta, da odobri poročilo Dawesovega komiteja.

Če si hoče ustvariti človek jase upogled v celo zadevo, mora vzeti vpoštev v prvi vrsti mogočno organizacijo industrijalnih kapitalov v Nemčiji, ki so dejanski vladarji ter so dosedaj še vedno in na odločen način odklonili vsak predlog, katerega so stavili dosedaj zavezniški, posebno pa Francija. Nadalje pa je treba upoštevati, da stoji nemška državna zveza za nemško-nacionalno in ljudsko stranko.

Sedaj nastane vprašanje, kakšno stališče zavzemata ti dve stranki napram poročilu Dawesa? Nemški nacionalci odklanjajo poročilo ter ga nočejo priznati kot temelj za pogajanja. Ljudska stranka pa je v tem vprašanju, kot v številnih drugih razcepjena, čeprav ne pride ta spor do javnega izraza. Treba si je namreč zapomniti, da je prestala ljudska stranka ravnokar težko krizo in da se ji je le z navežjem naporom posrečilo preprečiti razkol "Narodna liberalna zveza" ljubimkuje že danes z narodnimi liberalci ter upa na tihem, da bo v bližnji bodočnosti omogočena trajna zveza.

Vzemimo slučaj, da bi stranke v nemškem državnem zboru lahko prevzele vlado. Ali bi bile zmogne vladanja? Nikakor ne. Nemški nacionalci so se tako ostro uprli proti poročilu Dawesa, da se ne morejo več umakniti s svojega stališča. Izjaviti morajo, da so pogajanja v tem oziru nemogoča, a tega ne morejo storiti, ker je tudi državna industrijalna zveza priznala poročilo kot temelj za pogajanja. Desna stran v nemškem parlamentu pa ne more ugnati nikake politike, ki bi nasprotovala interesom veleindustrije. Če bi storila drugače, bi izgubila tudi moralno podporo industrialcev — ter tudi denar.

Volilni boj je dosegel sedaj svoj višek. Vsa prorokovanja in napovedovanja so v sedanjem času brez smisla.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

TRETJA EKSPLOZIJA TEKOM DVEH LET

V teku dveh let se je v westviržinski majni pripetila že tretja eksplozija. — Nad sto premogarjev zasutih. — Leta 1922 je bil uveden "open shop". — Zvezni urad je poslal pomoč na lice mesta. — V premogovniku divja požar, in je le malo upanja, da bi bilo mogoče ponesrečence rešiti.

Bellaire, Ohio, 28. aprila. — Danes zjutraj se je pripetila v premogovniku, ki je last Wheeling Steel & Iron Company, strašna katastrofa. Vsled eksplozije se je posulo kamenje ter zaprlo vse dohode. 132 premogarjev je v smrtni pasti.

Reševalcem, ki so bili takoj po eksploziji na licu mesta, se je posrečilo prodreti dva tisoč čevljev globoko, do ponesrečencev pa še niso dospeli.

To je že tretja eksplozija tekom dveh let v istem premogovniku. To je tudi dokaz, koliko je mar premogarskem baronom za delavska življenja.

Leta 1922 se je posrečilo kompaniji, da je vsilila delavcem "open shop". Na ta način je omejila njihov boj za boljše delovne pogoje in za večjo varnost v rovi.

Wheeling, W. Va., 28. aprila. — V Benwood Mill Mine, ki je last Wheeling Steel Corporation, se je pojavila eksplozija ter zaprlo v rov na sto premogarjev. Vsi vzhodi so zasuti.

Le malo je upanja, da bi jih bilo mogoče rešiti, ker divja v rovi požar in se razvijajo strupeni plini.

Zvezni urad je poslal napomoč reševalno moštvo, ki se je podalo takoj na delo, pa dosedaj še ni moglo dospeti do ponesrečencev.

Najprej so izjavljali, da je v rovu zaprtih 125 delavcev, pozneje je pa kompanija izjavila, da so notri le 104.

CARUSOVA VDOVA NIMA IN NIMA SREČE

Vdova slavnega italijanskega pevc Carusa, ki se je pred kratkim poročila z angleškim kapitanom Ingramom, nima sreče v novem stanu.

Pariz, Francija, 28. aprila. — Govorice, da se je Mrs. E. A. Ingram, vdova slavnega pevc Carusa ter žena nekega angleškega kapitana, ločila od svojega moža in da ne živi skupaj, so potrdili tukajšnji znanci in prijatelji zakonskega para. Že v Palm Beach, kjer je preživel zakonski par svoje medene tedne, je prišlo do spora med obema. Kapitan angleške armade je baje izjavil, da so Amerikanci, ki stražijo po Palm Beach, preveč "cheap" in presurovi, da bi se mogli kretati v družbi angleških oficirčkov.

Mrs. Ingram, ki je rojena Amerikanka, seveda ni putila, da bo njen ošabni mož žalil njene rojake ter mu rekla v obraz, da se lahko vrne v Anglijo, če mu ni Amerika dosti dobra. Kapitan Ingram je odpotoval z prvim parnikom, ki je bil na razpolago. Newyorški intimni prijatelji

Mrs. Ingram so potrdili vest, da ne živi zakonski par več skupaj in da tudi ne namerava še nadalje živeti skupaj. Ničesar pa se ni omenilo glede kake ločitve zakona. Mrs. Ingram, ki staniuje v New Yorku, je bila preko nedelje izven mesta, in tudi od njene poročene sestre ni bilo mogoče ničesar izvedeti. Zakonski par je stanoval poprej v hotelu Commodore, a Mrs. Ingram je pustila dotično stanovanje že pred več tedni.

ŠPANSKA POGODBA PODALJŠANA.

Washington, D. C., 28. aprila. — Trgovinska pogodba med Združenimi državami in Španjo je bila danes za eno leto podaljšana.

GOVERNER INDIANE — SLEPAR.

Indianapolis, Ind., 28. aprila. — Velika porota je v tukajšnjem zveznem sodišču spoznala krivim sleparije governorja, države Indiane Warrenna T. McCraya, ker so mu dokazali, da je zlorabil pošto v sleparske namene. Sodnik Anderson je odredil, naj ga odvedejo v Marion County jetnišnico. V sredo bo sodnik določil kazen.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:		
1000 Din. = \$13.50	2000 Din. = \$26.80	5000 Din. = \$66.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavezi".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:		
200 lir \$10.10	300 lir \$14.85	
500 lir \$24.25	1000 lir \$47.50	

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatiji in Zadru.

Za pošiljatev, ki presega 1000 DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 4687.
Glavno zastopstvo Jadranske Banke.

Delovanje urada za preprečenje požarov.

Peter C. Spence je načelnik urada za preprečenje požarov v newyorškem požarnem departmentu in v tej lastnosti je njegova naloga vedno pripovedovati ljudem, kako morajo postopati, če hočejo preprečiti požare ter iz njih izviraajoče izgube človeških življenj ter imovine.

Peter C. Spence mora vršiti ogromno delo. Šest milijonov prebivalcev velikanskega mesta, ki prihajajo iz vseh mogočih dežel na svetu, nima večinoma niti najmanjšega pojma o predpisih o preprečenju požarov in večina teh ljudi je tudi naravnost nevrjetno lahkomišljena, kadar ima v rokah material, ki lahko povzroča požar. Več kot polovica požarov, ki se pripete vsako leto v tem ogromnem mestu, bi sploh nikdar ne izbruhnila, če bi bil povprečni človek le malec bolj pazljiv s čiki cigaret in smodk, pri prižiganju plinskih peči, petrolejk, pri porabi električnih likalnikov ter pri razstreljevanju eksplozivnih snovi.

Na 315 kvadratnih miljah mesta New Yorka, in v posameznih okrajih, ki so strašno preobčutljivi, stoji 453.000 poslopij. V 33.000 tvornicah v notranjosti meja mesta New Yorka, je zaposlenih nekako 800.000 ljudi. Na vsak delavni dan tekem leta 1922 se je razstrelilo približno eno tona dinamita. 400.000 galon gazolina se je porabilo v mestu vsaki dan za motorna vozila te ali one vrste. 500.000 galon izhlapljivih olj se uporablja vsaki dan v umetnostih in obrtjih. Vsaka galona olja, ki se zmeša z gotovo množico zraka, ima možno eksplozivno silo, ki je osemdesetkrat tako močna kot eksplozivna sila enega funta dinamita.

To so le nekatere številke, katere je navedel Peter C. Spence poročevalcu, ko ga je obiskal v njegovem uradu.

Na milje kinematografskih filmov se uporablja v 425 kinogledališčih mesta, — je nadaljeval. — Dve toni nitro-celuloznih proizvodov potrebujejo vsaki dan v različnih fabrikijskih industrijah. Nad 20.000 ljudi je zaposlenih pri izdelovanju drog, kemikalij, barv in firnežev in v skladiščih se nahajajo tvarine, ki se kaj rade unamejo in ki lahko povzročijo ob vsakem času požare, ki bi se dobesedno rogali vsakemu poskusu, da se jih spravi pod kontrolo.

Načelnik Spence je pokazal poročevalcu, da je divjalo leta 1922 v mestu New Yorku skoro 19.000 požarov in da je znanost od začetkov prijavljena požarna škoda leta 1914 nekako osem milijonov dolarjev, leta 1923 pa celih tri in dvajset milijonov dolarjev.

Bušelj pšenice, — je pripovedoval nadalje, — ima vrednost, ki se menja s soglasno z dvigajočim se ali padajočim trgom. Če je leta 1920 zgorel en bušelj pšenice, je bila njegova vrednost višja kot če bi bil uničen leta 1914. Leta 1921 je stalo \$251, da se nadomesti delo, ki je stalo leta 1914 le nekako sto dolarjev. Na tem temelju nam pripovedujejo številke glede izgub le malo in skrajno težko je natančno oceniti povzročeno škodo. Kljub temu pa je mogoče ugotoviti, da so stavbinske izgube vsled požarov poskočile od 38 odstotkov v letih od 1914 do 1921 naenkrat na dva in šestdeset odstotkov in pol leta 1922.

Načelnik Spence je seveda zbiral v teku svojega poslovanja številne izkušnje, tiktajoče se ljudi ki sami zanetijo požare. Pripovedoval je, da se pripeti v slabih časih dosti več požigov kot pa v časih prosperitete in naglas se je smejal, ko mu je prišel poročevalcu pripovedovati povest o dveh židih, Ike-u in Moe-u.

Ike je srečal nekoga dne Moe-a na cesti ter ga vprašal: — Ali si čul, da je bil pri tebi pretekli terek požar?

Ves prestrašen je odvrnil Moe: — Pst! Ne pretekli terek, prihodnji terek.

Zelo značilno, — je rekel načelnik Spence ter prišel pripovedovati sam naslednjo povest, ki je do zadnje piščice resnična.

Neki zastavljalec je zavaroval svojo prodajalno proti požaru.

ru. Še istega dne je izbruhnil požar, ki je uničil celo hišo. Zavarovalna družba si je zaman prizadevala najti vzrok, da odkloni izplačanje zavarovalnine ter je končno poslala ček obenem s pismo naslednje vsebine:

— Cenjeni gospod! Vaša polica je bila izstavljena v četrtek ob desetih zjutraj in požar je izbruhnil šele ob pol štirih popoldne. Zakaj ta nepotrebna potrata časa?

adi velikanskih letnih izgub na življenju in imetju je postalo delovanje urada za preprečenje požarov izvanredno važno. Na temelju prepričanja, da je treba delovati najprvo v vzgojnem smislu, se je pričelo širiti potrebne nauke najprvo v šolah. Otrokom se skuša vbiti v glavo potrebne varnostne odredbe in te nauke naj bi širili otroci tudi doma, med stariši in starejšimi člani družine. Otroke se uči, kako neizmerno mnogo narodnega premoženja bi se lahko prihranilo, če bi se preprečila požare in v tednu, določenem za preprečenje požarov je razdelil požarni komisar Thomas J. Drennan po šolah pismo, ki je vsebovalo eno in dvajset navodil, kaj je treba storiti in česa se ne sme storiti, če se hoče preprečiti izbruh požarov.

Preprečenje požarov je ena glavnih dolžnostih prebivalstva velikih mest, kajti požari ne ogrožajo le družine, v koje stanovanju izbruhne požar, temveč celo hišo in okolico. Isto velja glede tvornic, v katerih je zaposlenih dosti ljudi. Vseh požarov seveda ni mogoče preprečiti, a njih število bi se lahko omejilo na približno desetino števila kot ga zaznamujemo sedaj. Izločiti bi bilo predvsem treba kriminalne požige, vzporedno predvsem od brezvestnih Židov, in tudi drugih, ki skušajo na nagel in lahek način obogateti, seveda na stroške in nevarnost drugih.

Očka Masaryk.

Kdo ga ne pozna? Mislim, da je danes ni osebnosti v Evropi in izven nje, ki bi bila bolj popularna kakor Masaryk. Drugi veliki možje so več ali manj kuriozum, tatiček pa je prirastel ljudem k sreči. Masaryk je biser mehke domovinske ljubezni. Celo življenje ga je prevečala edina misel, kako bi osvobodil svoj narod izpod tlačanstva in ga speljal na pot lepše bodočnosti.

Rodil se je Masaryk 7. marca 1850 na Slovaškem v Hodovinu. Oče mu je bil voznik, mati pa služkinja, ki je prišla z Dunaja. Starši so hodili s trebnom za kruhom. Bil je ključavničarski učenec za Dunaju, potem podkovski vajenec na Moravskem. V tej dobi se je sam naučil francoščine, rusčine in poljščine. Posrečilo se mu je položiti maturo na Dunaju, na kar je študiral v Nemčiji in bil diplomiran za doktorja na Dunaju. Leta 1878 se je Masaryk oženil v Ameriki z gospodično Charlie Garrigue s katero se je seznanil v Lipskem, kjer je bila učenka na konservatoriju.

Tako so: dva sinova kovačev in Masaryk, ki je sam nekaj časa bil kovač, skovali novo Evropo. To pa le na temelju neumornega dela in oblikovanja lastne osebnosti. Zato je oblast v njihovih rokah, ker oblast gre silnemu.

Najdaljši roman sveta.

Neki japonski književnik se je izkazal s tem, da je dovršil roman, ki je najdaljši v celi svetovni književnosti. To delo ima 106 zvezkov, vsak zvezek ima 1000 strani, vsaka stran ima 30 vrst in vsaka vrsta povprečno 10 besed. Iz tega je razvidno, da ima cel roman 1.060.000 strani in 318 milijonov vrst. Roman je težak 60 kilogramov.

To je okus, prijatelji kadilci!

„Jaz vedno kadim cigarete, in dokler nisem poskušal HELMARS, sem kadil razne vrste. Sedaj sem pa navdušen kadilec HELMAR, ker sem pronašel, da je HELMAR cigareta, ki zadovolji moj okus.“

Kadilci, ki poznajo kakovost, se odločijo za HELMAR, kajti turški tobak v HELMAR je najmilejši in najboljši tobak za cigarete.

HELMARS so popolnoma čiste

HELMARS so v lepenkastih škatljah, da se ne lomijo.

Anargyros

Izdelovalci prvovrstnih turških in ciprskih cigaret na svetu.

BOXES of 10 or 20

Čarugi so pokazali trupli dveh žrtev.

Pred kratkim so razbojnika Čarugo odpeljali v šumo, kjer je zakopal dve svoji žrtvi. Gozlj je bil obkrožen od 5 orožnikov. Eskorta je korakala v smeri ki jo je označil Čaruga. Na čelu povorke so korakali trije orožniki, 50 do 60 korakov za njimi je stopal Čaruga obdan od 4 orožnikov, nato sodna komisija in za njo še dva orožnika. Ko je komisija dospela v gozd, ki je bil radi deževja podoben malemu močvirju, jo je Čaruga vodil zdaj sem zdaj tja. „Skoči se ti, Jovo!“ — pravi preiskovalni sodnik, ko pridejo do precejšnjega jarka. „Kratek sem, gospodine in okovi me ovirajo; pa bo še šlo“, pravi Čaruga, „le pazite vi na svoje galoše!“ Ko je vsa komisija prekorčila jarek, jo je Čaruga odpeljal na ravno parcelo in pričel iskati grobove. Kak četr ure so iskali, kopali na dveh mestih, a brez uspeha. Morda pa so tišice našle grobove in raztrgale trupla — pravi Čaruga, a kmalu nato vzklikne: Ha, tu je grob! — Orožniki so na označenem mestu pričeli kopati in našli štiri kosti. Zdravniki so takoj ugotovili da so človeške. Ko so kopali dalje so našli še ostalo o kostje, ki pa je že precej razpadlo.

Čaruga je nato opisal kako je umoril Čurkovića, svojega bivšega pajdasa: Bilo je jeseni leta 1921. Družba je štela sedem članov. Pripravljali smo se, da opamno uravnike neke velike žage, ko bodo šli v mesto, da plačajo 4000 q hranč, kupljene za delavstvo. Jaz sam se temu protivil. Prišlo je do prepira. Ukazal sem Čurkoviću, naj odloži orožje, a je naperil proti meni samokres. V tem hipu sem skočil proti Čurkoviću in ga ustrelil v glavo. Franjo Ugljanac, ki je stal poleg Čurkovića je pričel bežati, a kmalu ga je dohitel moj zvesti tovariš Marko in ga ustrelil. Oba ubila razbojnika sta bila Dalmatince, stara 22 do 25 let.

Ko je komisija pregledala kosti in zlasti lobanjo je konstatirala, da je krogla prodrla levo očesno odprtino. Bo že tako, je dejal Čaruga. Kot „corpus delicti“ je komisija odnesla čevlje in malo usnjato listnico, ki je bila prazna. Kostni so nato zopet zakopali. Čaruga ni vedel, kje leži truplo drugega tovariša; znano mu je bilo le to, da je Marko ubil in pokopal Ugljanca ob prostranem polju posejanem s krompirjem. Po enournem iskanju si našli tudi grob druge žrtve. Truplo je strohnelo, ostale so samo kosti in kosi obleke. Znakov nasilne smrti ni bilo mogoče ugotoviti. Ko je komisija tudi na tem mestu napravila točen zapisnik, je bilo truplo takoj zopet zakopano.

Izpremembe v industriji mehkega premoga.

Neke vrste kirurški operacija, ki obstaja v tem, da se je pričelo zapirati nadštevilne rove, je pričela izboljšavati zločesti krog nadprodukcije, nezaposlenosti ob gotovih časih ter nemira med delavstvom.

Bituminozni ali mehki premog, ki obsega pretežni del tretje največje industrije naroda, ker pride takoj za poljedelstvom in transportacijo, je pričel 1. aprila izvrševati nad samim seboj kirurško operacijo in cilj te počasne operacije je skrajšati obseg te industrije za trideset odstotkov, zapreti 2500 rorov, ki so odveč, ter odsloviti 200.000 premogarjev.

Po številnih letih opazovanj in posvetovanj so prišli izvedenci do prepričanja, da so vse zadrege v industriji mehkega premoga posledica zločestega kroga, v katerem je prevelik razvoj rorov, — za skoro eno tretjino več kot znašajo potrebe dežele, — ustvaril od časa do časa ponavljajočo se nezaposlenost. Začasna nezaposlenost pa je povzročila nemir med delavci in tudi stavke. Stavke so nato povzročile pomanjkanje premoga. Pomanjkanje premoga je napotilo špekulante, da so neprimerno dvignili ceno premoga. Špekulativne cene so proizvedle marsikatero nepriliko, ki bi v zdravi industriji ne smele obstajati. Vse skupaj pa je sililo neizprosno proti prevelikemu razvoju rorov.

Zdravljenje, ki se vrši sedaj, ni bilo v industriji mehkega premoga uporabljeno že leta in leta. Pomenja povratek k naravnemu delovanju postave o dobavi in povpraševanju, da se postavi industrijo zopet na zdravo podlago. Upati je, da bo dosežen želeni cilj na temelju dogovora, sklenjenega v Jacksonville, kjer je bil uveljavljen tri leta trajajoč mir med premogari in delodajalci. V tem času naj ima industrija priliko dvigniti se na stabilizirano stališče in sicer prvič v svoji viharini zgodovini.

Dogovor, ki je bil sklenjen preteklega februarja v Jacksonville, Fla., med United Mine Workers of America ter delodajalci iz centralnega kompetitivnega polja, določa tri leta trajajočo obnovitveno in vzdrževalno delo, ki je bila v veljavi od leta 1920 naprej. Vsled običaja je postal ta dogovor, ki velja za Illinois, Indiano, Ohio in zapadno Pennsylvanijo temelj za slične dogovore po vseh ostalih unijskih poljih in do gotovega obsega tudi neunijskih poljih dežele. Lahko se reče, da je to posledica skoro pet let trajajočih preiskav, pogajanj in poizvedovanj, pričeni z letom 1919, ko je podal Ameriški inštitut rudarskih inženirjev svoje poročilo. Majhen banket v New Yorku tekem preteklega zime, katerega sta se vdeležila tudi John Lewis, predsednik premogarske organizacije ter Herbert Hoover, trgovski tajnik Združenih držav, je v veliki meri pripomogel k končani sklenitvi dogovora v Jacksonville.

Na konferenci v Jacksonville je rekel Lewis, da ne bo mogoče izvršiti brez trpljenja stabilizacije v industriji mehkega premoga.

„Mi moramo dati ekonomskim postavam pristojo igr v industriji. To je nekaj obstanka najbolj zmognega. Številni bodo oškodovani, a pravilo mora biti: — naj večje dobro za največje število.“

Tajnik Hoover je bil istotako mnenja, da bo zdravljenje zvezano s trpljenjem. Na celo zadevo je zrl kot na „kirurški operacijo“, ki bo vrnila industriji zdravje. Problem je obrazložil na naslednji način:

„Leta 1919 je preiskava Ameriškega inštituta rudarskih inženirjev prvič jasno pokazala vse vzroke slabega ekonomskega poslovanja industrije mehkega premoga. Zaključek je bil, da so različne ekonomske sile, poslujoče v industriji, dovedlo do tega, da je bilo za celih trideset odstotkov preveč rorov in za celih trideset odstotkov preveč delavcev, zaposlenih v industriji. Vse to je pomenjalo breme tako za delodajalca in premogarja kot za konsumenta in za premogarja.“

Ko je vlak zvečer dospel v Osljek, bila zbrana na kolodvoru množica ljudi. Čarugo so takoj posadili na voz in ga odpeljali v sodne zapore. Ko je zopet stopil v svojo celico, je globoko vzdihnil: „Oj, gora zelena!“

ROJAKI NAROČAJTE SE NA „GLAS NARODA“, NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK • SOBODNIH DEJAV

ja v glavnem radi od časa do časa ponavljajoče se nezaposlenosti, ki je izdatno skrčila njegov skupni letni zaslužek.

Številne nadaljne preiskave so potrdile temeljna dejstva in vzroke, kot pomanjkanje kar, nepotrebno sezijsko delo in stavke. Vsaka stavka, vsako pomanjkanje kar, je vsled velikih dobičkov, nastalih radi višjih cen premoga, pospeševalo špekulativno razširjenje industrije mehkega premoga.

Kakorhitro pa se je splošno spoznavalo ter priznalo vzroke slabega stanja v industriji, so se pričela tudi izboljšanja. Povečanje števila železniških kar, razširjenje navade med veleindustrijalci, da se pravočasno založe s premogom, predno pride veliki jesenski naval v dobavi premoga iz rova v roke konsumenta. Konečno pa nudi najnovejša uravnava na temelju tri leta veljavnega dogovora priliko, da se nemoteno proizvaja premog ter ob istem času tudi izloči nepotrebne rove, ki stanejo dosti denarja ter omeji proizvodnjo na ekonomski boljše situirane ter boljše upravljane rove. Ta proces bo zagotovil ločitev dela v manj številne skupine ter nudil priliko za bolj redno zaposlenje.

Ta doba reorganizacije, ki je v sedanjem trenutku v svojem kritičnem štadiju, bo tudi doba skrajnih težkoč in težav, vendar pa pomenja kirurško operacijo, iz katere bo izšla industrija brez dvoma močnejša in zdravjša v vsakem oziru. To je operacija s pomočjo mobilizacije prostovoljnih sil industrije, na pa operacija s pomočjo postave ali regulacije.

Nekatere rove zapirajo.

Približno en mesec je potekel odkar se je pričela industrija mehkega premoga iznebljati svoje prevelike teže in svojega preogromnega obsega. Kot je rekel predsednik Lwis jih je bilo vsled tega dosti prizadetih. Čelo pred prvim aprilom je padla tedenska produkcija mehkega premoga z junarske višine skoro dvanajstih milijonov ton, ko so krožile govorice o stavki, na 9.300.000 ton na teden, dne 2. marca. Glasi se, da so pričeli ustavljati obratovanje v nekako 2500 rovih, katere se smatra za nepotrebne.

Ko je bil sklenjen tri leta veljavni dogovor v industriji mehkega premoga, da bo do nosila glavno breme skrajšanja industrije mehkega premoga neunijska polja v južni West Virginiji, istočnem Kentuckyju, istočni Pennsylvaniji in Hocking Valley, poleg unijskih polja v Ohiju. Pritisk reorganizacije pa se očividno širi, kajti neunijski delodajalci v Marylandu nad „bornimi trgi“ ter svojo nezmožnostjo, da tekmujejo z nizkimi stroški produkcije v drugih poljih.

Iz takozvanih južno-zapadnih polja v Missouriju, Kansasu, Arkansasu, Oklahomi in Teksasu poročajo, da se približuje položaj direktnemu „ustavljenju“ industrije. Tamošnji delodajalci niso hoteli podpisati dogovora, sklenjenega v Jacksonville. Slične razmere prevladujejo tudi v južno-istočnem Kentuckyju, Tennesseeju in v Canadi. V celem je baje nezaposlenih 65.000 premogarjev.

Izprva se je domnevalo, da bo treba neke vrste odpomoči za premogarje, katerih ne potrebujejo še nadalje v industriji mehkega premoga. Sedaj pa so izvedenci mnenja, da bo prenehanje sprejemanja novih delavcev za dobo treh let samoposebi rešilo ter vzdržalo skrajšanje števila mož, zaposlenih v industriji. Kot v drugih velikih industrijah zapušča tudi premogarsko industrijo vsako leto veliko število mož, ki se posvete drugim oblikam dela. Treba je le pustiti prazna njih mesta, da se doseže končno izločenje 200.000 premogarjev, ki so od več v industriji mehkega premoga.

(Konec tega članka bo priobčen v četrtek.)

DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKI GOVOREČI ZDRAVNIK

ŠPICALIST MOŠKIH BOLEZNI.

Moje stroko je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Na odlašanje, ampak pridite čimprej. Jaz ozdravim zastrupljeno kri, marulje in lise po telesu, bolezni v grlu, težko padanje las, bolečine v kosteh, stare rane, ošablost, živčne in bolezn v mehru, ledicah, jetrah, želodcu, rinitisu, revmatizmu, katar, zlasti žile, naduht, žilne, uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 2. sveder; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 2. popoldne.

Iz Jugoslavije.

Osebnost vlak skočil s tira.
Dne 5. aprila se je zgodila na progi med Osijekom in Zagrebom pri Čučinju železniška nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeške žrtve. Pri prihodu na postajo je vagon osebnega vlaka poln potnikov skočil s tira. Lokomotiva je vagon, ki je skočil s tira, vlekla še kakih 50 do 1000 metrov naprej. V vagonu je med potniki nastala velika panika, a se k sreči ni nikomur ničesar zgodilo. Vlak je čez 1 uro zopet nadaljeval svojo pot.

Del Beograda pod vodo

Na večerni seji ministrskega sveta dne 19. aprila je poročal minister za poljedelstvo in vodo Krsta Milčević o poplavi v Srbiji. Poročal je na podlagi zadnjih vestí in osebnih opazovanj, ko je spremljal kralja na potovanju po poplavljenih krajih. Vlada je naročila poljedelskemu ministru, da v najkrajšem času zbere podatke o povzročeni škodi. Ko bo škoda ocenjena, se odobri potrebni kredit.

Povodenj zavzema vedno večji obseg. Beograd je kar z dveh strani pod vodo. Na sarksi strani ob pristanišču je šest ulic popolnoma pod vodo, da se more promet vzdrževati le s čolni. Prav tako tudi ob Donavi v Dorčolju, kjer je poplavljenih 5 ulic. Proti večeru je voda narasla in se je začela širiti vedno bolj proti mestu.

Tragičen slučaj.

Milan Magarašević, bivši predsednik okrožnega sodišča v Subotici, je pred nekaj tedni dnevi duševno zbolel in je bil odvedel v blazneno Stenjevec. Magarašević je zbolel vsled prevelikega uživanja morijar. Prvi znaki bolezni se so pojavili pred tedni, ko mu je umrl 17letni sin. Magarašević ni prisostvoval pogrebu, temveč je opazoval žalni sprevod iz okna in je nato sedel za klavir ter je pričel igrati vesele pesmi.

Širjenje hripe v Sarajevu.

Takozvana španska bolezen zavzema v Sarajevu vedno večji obseg. Segla je preko mesta že tudi v okolice. Tisoči bolnikov so oboleli. Več je tudi smrtnih slučajev, posebno med otroci. Hripa posebno razširja med kaznjenci.

Smrtna nesreča.

Na Sušaku je smrtno ponesrečila mladoletna devojka Marija Pilepić, ki je strmoglavila z nekega griča in obledela mrtva.

Ko se ne pazi na otroke.

V Starem gradu na otoku Hvar se je s kaubalno kislino zastrupil dvestoletni delavec sinček Marjan Stipanov. Ubogi deček je umrl v grčinih mukah.

Zopet samomor v valovih Save.

Posestnica Emilija Golub iz Zagreba je bila 5. aprila popoldne priča groznega prizora, ki se je odigral na savskem mostu pri Zagrebu. Z mosta je skočil v hitro tekočo reko srednje velik moški, star približno 40 let. Nesrečnik je konusi izgubil v valovih Save. Tekom tedna je to tretji slučaj smrtnega skoka s savskega mostu.

Konec črnogorskih komitašev.

Iz Cetinja poročajo, da so v Novidem dolu padli v boju z orožništvom zadnji črnogorski voditelji komitašev Ilija Lakičević, Blažo Vučić in Marko Miljanović. Komitaše je izsledilo orožništvo s pomočjo Lakičevićevega brata Save, ki je bil največji politični nasprotnik Nije. S smrtjo teh treh komitašev je dožela popolnoma očiščena fanatičnih razbojnikov.

Tat eigan ubil paznika.

Marko Ljubarić, paznik železniške delavnice v Sarajevu, je opazil cigana, ki je trgal pločevino z vagona. Cigan se je spustil v beg, vendar ga je Ljubarić kmalu ujel. Nastala je brba na življenje in smrt. Ciganu se je posrečilo izvesti udarec s sekuro, ki je podrl paznika na tla. Nato je cigan potegnil nož in zabodel paznika v srce. Cigan je potem pobegnil in ga doslej še niso izsledili.

Mednarodni žepar na varnem.

V Zagrebu je bil prijet mednarodni žepar Stjepan Denković v trenutku, ko je hotel dunajskemu tvojčarju Biermannu iznankniti ovoj z 10.000 Din. Zagrebški policiji je Denković že dobro znan. Bil

je leta 1919. prijet radi žeparstva in je izjavil, da se piše Edvard Neumann. Na odtisu prstov so ugotovili njegovo identiteto. Denković je bil radi žeparstva obsojen že v Kölnu in Hamburgu. Povsod pa je navedel drugo ime.

Aretiran načelnik bregalnške oblasti.

Srežki načelnik je dal aretirati Aleksandra Kakutanovića, ki mu je dokazana tatvina. Kakutanović je predsednik oblastne skupščine in najuglednejša osebnost bregalnške oblasti.

Zvita osijejska policija.

Osijejsko redarstvo je te dni pridržalo zanimivo racijo na žepne tatove. V sodni dvorani se je zaradi zlikovstva moral zagovarjati opasen in znan žepni tat. Med razpravo je policija obkolila sobnijo in pri izhodu zahtevala od vsakogar, da se izkaže z legitimacijo. Uspeh podjerta je bil presenetljiv. Redarstvu je prišlo v roke šest večjih osijejskih žepnih tatov, ki so prišli na razpravo, iz gole radovednosti, kako se bo njih pokleni tovarniški izvil iz škrinca. Kdor zna pa zna!

Defraudacija na beograjski pošti.

Beograjska policija je prišla te dni na sled veliki defraudaciji na kolodvorski pošti. Rus Ivan Georgijevič Sioč, ki je absolvirani lani poštini kurir, je živel zelo potratno, kar je vzbudilo pozornost policije. Izvešča se je pri njem hišna preiskava, ki je imela čudevit rezultat: našlo se je pri njem 20.000 dinarjev v gotovini, 5000 dinarjev v tuji valuti, večje množine manufakturnega blaga, platna, svilne itd. Sioč je bil aretiran in na podlagi njegovega priznanja se dva druga poštna uslužbenca Miloš Prendić in Vasilij Mihajlov.

Goljufni p-biralec davkov.

V Tomerinu ljudstvo nerado plačuje davke. Navadno čakajo ljudje raje na ruže in šele nato plačajo predpisane davke. To okolnost je izrabil Mijo Milčić, ki se je napravil v uniformo finančnega stražnika. Milčić je hodil od hiše do hiše in pobiral davke za celo leto. Tako je nabral okrog 100.000 Din. Orožništvu je namitljen finančni stražnik postal sumljiv. Nekega dne je orožništvo aretiralo Milčića in ugotovilo, da sploh nikdar ni bil finančni stražnik. Oddan je bil sodišču.

Prepelica s tremi nogami.

Splitški mešan Jakov Jelavić je tamkajšnjemu muzeju daroval redek eksemplar prepelice s tremi nogami. Prepelica je bila ustreljena leta 1834. od darovalčevega pokojnega očeta. Dočim je ta tako imenovana hiperperidija pri domaćih pticah zelo redka, je ta pojav pri pticah, ki živijo prosto v naravi, popolnoma neznan, vsled česar je redki objekt posebno dragocen.

Romunske priprave v Besarabiji.

Kakor poroča moskovska 'Pravda' je poslala buharška vlada številne čete v Besarabijo ter znatno povečala število orožnikov na besarabski meji. Po poročilih besarabskih ruskih beguncev je uvedla romunska policijska policija strogo nadzorovalno službo, ki je povzročila veliko vznemirjenje med domačim prebivalstvom. Zadnje dni je spremenilo tudi romunsko opozicijsko časopisje ton svoje pisave ter piše popolnoma v vladnem duhu davi-ravno je še pred kratkim napadalo vladne odredbe v Besarabiji.

Odgovor.

Vse že hodi na ples, zakaj bi ne šel tudi mlad študent, brnec, ki se je kmalu umaknil strogim očem gimnazijskih filistrov. Samo da si more izposoditi frak in potrebne pristilke, pa gre. In študent takti je še na prvostopen ples. Pa se pokloni eleganti, pa visoki gospodični.

Prosim! Etiketo se je vadil skozi več dni, neumen pa tudi ni bil.

Ne plesem z otrokom! — mu zabrusi gospodična.

Študent je začuden pogleda: — Oprostite gospodična, nisem znal, da ste v drugem stanju.

Molitveniki:

Duša popolna	1
Marija Varhinja:	
platno vezano	70
usnje vezano	150
platno usnje vezano	170
Rajski glasovi:	
platno vezano	70
platno usnje vezano	110
usnje vezano	150
platno usnje vezano	170
Srbi za dušo:	
platno vezano	50
usnje vezano	150
platno usnje vezano	180
Srbi za dušo:	
platno vezano, z debeli črkami	90
usnje vezano	160
najfinije usnje vezano	180

ANGLEŠKI MOLITVENIKI: (ZA MLADINO.)

Child's Prayerbook: v barvaste platnice vezano	30
Child's Prayerbook: v belo kost vezano	110
Key of Heaven: v usnje vezano	70
Key of Heaven: v najfinije usnje vezano	120

(ZA ODRASLE.)

Key of Heaven: v fino usnje vezano	150
Catholic Pocket Manual: v fino usnje vezano	130
Ave Maria: v fino usnje vezano	140

Poučne knjige:

Abeceđnik slovenski: broširan	30
trdo vezan	50
Angleško-slovenski slovar (Dr. Kern)	500
Angleška služba ali nauk kako naj se k sv. maši streže	10
Doma živinozdravnik	125
Biva sestavljen ples: Četvorka in beseda spisan in narisano	35
zvezek	75
Kubična knjiga ali hitri računar za trgovce z lesom	100
Knjiga o lepem vedenju, trdo vezano	100
Kako se postane ameriški državljan	15
Knjiga o dostojnem vedenju	50
Katehizem (veliki)	40
Mekarstvo s črticami za kirurške nore	75
Nemško angleški tolmač	50
Največji spisek ljubavnih pism	50
Pravila za otroke	45
Psihične motnje na alkoholski podlagi	1
Praktični računar ali hitri računar	75
Slovensko-angleški slovar, s slovarjem, trdo vezan	150
Slovenska slovnica za srednje šole, (Brezek)	1
Spol, ljubezen in materinstvo	40
Splošno knjigovodstvo, 1. in 2. del	125
Slovensko-italijanski in italijansko-slovenski slovar	100
Srbska začetnica za Slovence	40
Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovar	50
Slovenska Narodna mladina	1
Spretna kuharica	125
Umni čebelar	150
Učiteljska knjiga	50
Veliki slovenski spisek raznih raznih pism, trdo vezano	150
Veliki vseved	150
Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev	65
1. zvezek	35
2. zvezek	35

Razne povesti in romani:

Amerika in Amerikanci, trd. vez.	400
Andrej Hofer	35
Jenčica vodilavka	35
Belgrajski Biser	35
Bedakova izpoved	120
Jeli rejaki, trdo vezano	90
Balkanška Turška vojna	35
Čevke	25
Črni panter	35
Žigova oveta	35
Na je slo	35
Vetna Besarajka	50
Doli z orožjem	50
Dve alki — Njive, Starka — (Meško)	50
Dolga reka	50
Devica Orleanška	50
Duhovni boj	50
Edvarda	50
Van Baron Trunk	50
Florovski zgodbi	50
Farovski kuharica	50
Fun Divolet	50
Gostolov (2 zvezka)	120
Grčki Lendrić (Ivan Cankar)	35
Grčki Lendrić (Ivan Cankar)	35
Grudi umira	70
Golem, roman	70
Gentleman vladar, trdo vezano	120
Hedvika	35
Hamoreske, Groteske in Satire	60
Iz dobe punta in bojev	50
Iz zapiske globeli	150
Izdalec, roman, spomini mladosti	90
Jurčič spisi:	
Trdo vezano	100
z. Sosedov sin. Sin kmetkega cesarja itd. Broširano	75
Trdo vezano	100
z. Dr. Zober, roman. Tugom —, tragedija v 5. dejanjih.	100
Trdo vezano	100
armeni, trdo vezano	40
Ljubice Habšburžanov	40
Judski knjižnica:	
2. sv. Darovana. Zgodovinska povest	50
3. sv. Jernat Zmagoval. — Mod. Flavio	50
4. sv. Miale življenje	50
5. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
6. sv. Prihaja	60
7. sv. Kako sem se jaz likal, (Brezek)	30
8. sv. Kako sem se jaz likal, (Brezek)	60
9. sv. Kako sem se jaz likal, (Brezek)	60
10. sv. Kako sem se jaz likal, (Brezek)	60
11. sv. Kako sem se jaz likal, (Brezek)	60
12. sv. Iz dnevnika matice poredneža, trdo vezano	60
13. sv. Prisega Hronskega glavarja, Povest iz zgodovine kadake	30
14. sv. Angelj suknjev. Braziljansko povest	35
15. sv. Zlatokop. Povest	35
16. sv. Prvi med Indijanci ali vojna v Nikaragui	30
17. sv. Preganjanje Indijancev mjanorjev v Koreji	30
18. sv. Mlada marnarja. Povest	30
19. sv. Turki pred Dunajem	30
20. sv. Trenutni odhiti	40
21. sv. Iskanje Repetice. Satirčen roman. 2 knjigi	135
22. sv. Veliki vseved	100
23. sv. Vrh. Rabiadrnat Tagore, trdo vezano	60
24. sv. Zgodba Napoleonovega huzarja. — Trdo vezano	180
25. sv. Zadnji dnevi cesarkega kralja	60
26. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
27. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
28. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
29. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
30. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
31. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
32. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
33. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
34. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
35. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
36. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
37. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
38. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
39. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
40. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
41. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
42. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
43. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
44. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
45. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
46. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
47. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
48. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
49. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
50. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
51. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
52. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
53. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
54. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
55. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
56. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
57. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
58. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
59. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
60. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
61. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
62. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
63. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
64. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
65. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
66. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
67. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
68. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
69. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
70. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
71. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
72. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
73. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
74. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
75. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
76. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
77. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
78. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
79. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
80. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
81. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
82. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
83. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
84. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
85. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
86. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
87. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
88. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
89. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
90. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
91. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
92. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
93. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
94. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
95. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
96. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
97. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
98. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
99. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75
100. sv. Zadržaja kmetke vojaka	75

Razne povesti in romani:

1. Iz dobe punta in bojev	54
2. Iz zapeske globeli	154
Igralec, roman, spomin mladitca ..	90
los. Jurčič spisi:	
Trdo vezano	1.00
zv. Sosoded sin. Sin kmetkega	
esarja itd. Broširano	.75
Trdo vezano	1.00
zv. Dr. Zober, roman. Tugom-	
er, smedilja v 5. dejanjih.	
Trdo vezano	1.00
armen, trdo vezano	.40
Ljubice Hahsburžanov	.40
Judski knjižnica:	
2. zv. Darovana. Zgodovinska	
povest	.50
3. zv. Jernat Zmagovalec. — Med	
Plavci	.50
4. zv. Malo življenje	.75
5. zv. Zadržaja kmetke vojaka ..	.85
6. zv. Prihajač	.60
7. zv. Kako sem se jaz likal,	
(Brencelj)	.30
10. zv. Kako sem se jaz likal,	
(Brencelj)	.60
11. zv. Kako sem se jaz likal,	
(Brencelj)	.60
2. zv. Iz dnevnika našega pe-	
redneža, trdo vezano	.60
14. zv. Ljubljanske slike. —	
(Brencelj)	.60
5. zv. Juan Miseria. Povest iz	
španskega življenja	.60
6. zv. Ne v Ameriko. Po resni-	
čnih dogodkih	.60
Maši ljudje. Vsebuje 9 povesti.	
Broširano	.75
Trdo vezano	1.25
Milno življenja. (Ivan Cankar)	
Mrtvo mesto	.35
Mrtvi Gostač	.35
Materina trtva	.40
fuselno	.80
Maš Klatač	.70
Meclja	.30
Mirko Poštenjakovič	.30
Marjetica	.30
Notarjev nos, humoreska	.35
Naša Vas. 1. del vsebuje 14 po-	
vesti. (Novačan) —	
Broširano	1.00
Naša Vas. 2. del vsebuje 9 povesti	
vezano	1.00
Broširano	1.00
Na Indijskih otokih	1.00
Naseljenci	.30
Novle in črtice	.30
Na Pretriji	.45
Naka, leta	.45
Nihilist	.40
Na krvavi Poljanah. Trčjenje in	
strahote z bojnih pohodov bliske-	
ga slovenskega polka	1.50
Narodna biblioteka:	
Berač. — Elizabetha, angleška kra-	
ljica	.35
Emanuel, lovčev sin. — Berač ..	.35
Svitoslav	.35
Spisje	.35
Krvna osveta	.35
General Lavdon	.75
Napoleon I.	1.00
Babica	1.20
Nesrečnica	.35
V gorskem zakotju	.35
Za kruhom	.35
Žalost in veselje	1.00
Z ognjem in mečem	4.00
Grška Mythologija. 2 knjigi	1.40
Kranjske čbelice, poezije	.35
Narodna knjižnica:	
Bilke	.20
Lahranj spisi Valentina Vodačka	
Gadje gnezdo	.30
Malenkosti	.30
Moje življenje. (Ivan Cankar)	
bliski. (Cankar)	1.20
(bliski. (Cankar) Trdo vezano ..	
1b 50 letinč Dr. Janeza E. Kraka ..	1.50
'ovestica, Mahindranath Tagore,	
Vsebuje 5 povesti	.40
Pasti in zanke. Kriminalni roman	
Pariški zlatar	.35
Poslednji Mehikanec	.30
'ariljice H. Majar	.30
Povesti slovenskemu ljudstvu v	
ponk in zabave	.35
Pot za razpotjem. Trdo vezano ..	
'ozigalec	1.20
'rapročanove zgodbe	.75
Patra, povesti iz irske junakke	
dobe	.30
Pot težavn v srakoplova. trd. vez.	
Pot litra Vipavca	1.50
Ptice selivke. (Mahindranath Tagore)	
—	1.00
Pred nevihte	.35
Revolucija na Petrugalskem ..	.35
Slovenska knjižnica. Zbrani spi-	
spisi, vsebuje 10 povesti	.30
Suzski invalid	.35
Skoki tirno krdlje	.35
Sanjska knjiga	.30
Stročec	.30
Strahote vojne	.50
Stenodelec	.35
Strup iz Judeje	.25
Sisto Sisto, povest iz Abrucev ..	.35
'veta noč	.35
Štiri povesti: Nagla beseda; Tužje-	
va osmeta; Gospod Grahar; List	
Papirja	.30
Stric tomova koca	.50
Sveta Neiburga	.35
Spilmanove pripovedke:	
1. zv. Marov, krčanski deček iz	
Libanona	.30
2. zv. Marijina otroka, povest iz	

Pero prekanega morilca.

Pisje policijski poročnik Edward B. Frye.

Prav posebni zločini in veliki kriminalci se ponavljajo v vsaki generaciji ter ni presentljivo, da se že v naslednjem dnevu pozabi zločine, ki so bili izvršeni danes. Vprašajte tega ali onega človeka, s katerim se sestanete, če se spominja slavnega Bluebeard slučajja in najbrž vam bo odgovoril, da mu je nekaj znanega o znani Landru zadevi v Franciji.

Kljub temu pa je manj kot dvajset let, ko smo imeli svojega pisje bil splošno objavljen v lastnega ameriškega "Bluebearda" istih, a Hoch je bil previden ter ali morilec žensk, kojega zločini se ni dal nikdar slikati. Opis njemu so bili najbrž bolj številni in mo- goče znanosti so nudile številne goče tudi bolj slikoviti kot zločini njegove žrtve, ki so navedla ne- Landru in katerega je imenovala- kate njegove povsem določne lo časopisje onega časa "Zločinen znake in posebnosti.

Ta mož je bil Johann Alfred la Mrs. Katerina Kummerle, ki Hoch, bigamist in zastrupilevalec, je stanovala na številki 546 zapad- ki je marea meseca leta 1906 pla- ni 47, cesti v New Yorku novega čal na visleah v Chicagu za svoje gostača, v odgovor na oglas, ka- zločine. Nikdar ni postalo znano, terega je bila prijavila v nekem s kako številnimi ženstami se je nemškem listu. Bil je čokat, de- poročil. Gotova stvar je, da jih ni bilo manj kot trinajst in mogo- če jih je bilo celo petdeset. Več Njegovo čelo je viselo nazaj, čel- teh žensk je umrlo v okoliščinah, ugi so bile mogočne, istnice de- ki so bile skrajno sumljive, vspre- čio poznejših razvojov v njegovem slučaju. Hoch pa je skoro ubežal kazala, da je tak hahjek kot so razkritju ob času, ko je izvršil zločine ter bi mogoče popolnoma ter končno ubežal, če bi se ne januarja 1905, je prišla Mrs. Kummerle slučajno za kopijo ju- godkov, ki so tako pogosto veli kanske važnosti v policijskih pre- ikavah.

V njegovem slučaju je bilo pol- nilno pero (fountain pen), kate- ro so našli med različnimi stvarmi v nekem kovčgu, kateremu bi jo na zapadni 47, cesti, s listom v posvečal drugače človek le naj- manjšo pozornost. Kako ga je to Pisee tega članka je bil eden onih, polnilno pero zvezalo z umorom, katerim je bila poverjena preiska- nje njegovih številnih žena, Mrs. Marije Welker-Hieh, je predmet naslednje povesti.

Ni znano, kdaj je prišel Hoch svojo serijo zločinov. Poročil je najmanj dve ženski v Nemčiji ter je nastopal pod različnimi imeni v oni deželi, predno je prišel v Združene države. Njegova najbolj nost. Bil je izvršen kuhar ter ji priljubljen metoda je bila dobiti stanovanje na domu kake udova, je neumorno dvoriti, trošiti naj- bolj pretirana poročila glede svo- gje bogastva in socialnega stališ- ča ter se poroča z žrtvijo čimpre- je mogoče.

Ko je enkrat dosegel to, se je kaj hitro postavljal kontrole nad nje- no lastnino, jo izpremenil v gotov denar ter izginil, ko ni imel nobe- ljevega upanja več, da mu dobil še več. Dobro je bilo, če se ni ne srečna ženska preveč upirala nje- govim zahtevam, kajti na ta način je vsaj rešila golo življenje. Vhodil Mrs. Welker-Hieh je le preveč jasno pokazala, kaj je mog- la taka ženska pričakovati, če je bila preveč trmoglavna in samo voljna.

Mrs. Welker-Hieh je bila oči- vidno ženska izvanredno trdnega in neupogljivega značaja. Ni le ustrojala pri zahtev, da obdrži kontrolo nad svojim denarjem, temveč je stavila svojemu možu še nadaljnje zahteve, ki so ga dražile. Kot večina možkih njegovega ka- ti, vprašanja. Zanikal je, da je, liora, čeprav ni bil niti iz takega čeden, je imel najbolj pretirane nazore o svoji izkuženosti kot do- dalje je trdil, da se piše Henry bilce ženskimi. Njegova žena je hitro opazila vsako ljubimkova- nje, ga ozmerjala in posledica so bili neprestani kregi in prepri.

Mrs. Welker-Hieh, ki je bila ne- kaj časa skrivnostno bolna, je ko- nečno umrla tekot napada, kate- rega so zdravniki pripisovali ne- redom v želodcu. Tekot uravnave- nje lastnine se je Hocha čudo prepričal z nekaterimi njenimi so- rodniki, ki so nasprotovali nje- vi zahtevi do pohištva, vreinega nekarko dva tisoč dolarjev. Malo časa pozneje je izginil ter vzel s seboj večino sporne lastnine. Vse to se je pripetilo v Chicagu in pri- težbe varanih sorodnikov so na- potile policijo, da je uvedla pre- iskavo.

Ta preiskava je kmalu spravi- la na dan številna slična pustofo- va pogošana moža. Prišla je na dan ena bigamijska poroka za drugo in kmalu go je pričela iska- ti policija cele dežele. Do takrat ni bil vzbujen še noben sum g de- skoroz prazen. Večino stvari je vzel nenaravne smrti zadnje Mrs. Hoch ven, da jih pokaže Mrs. Kummer- vendar pa je vprisrila policija le ter ji imponira na ta način. Po- dočlen poskus, da konča njego- zakonske pustofovanje. Njegov g-

je, da je dobil ta denar pri produ- j nekega salona, a seveda ni mo- gel nikdar dokazati svoje trans- akcije.

V kovčgu je bilo par drobnar- ji in med temi tudi revolver ter polnilno pero. Revolver je seveda vzbudil našo glavno pozornost ter smo ga skrbno preiskali. Najbrž bi bilo ostalo polnilno pero ne- opaženo, če bi jaz ne skušal pisati z njim, pri čemur sem našel, da je prazno: Ko sem odvil vrh, da vi- dnm, če je pero napolnjeno s črni- lom, sem zapazil v svoje veliko presenečenje, da je pero polno be- lege praška.

Takoj sem se zavedel možne važnosti tega razkritja. Označil sem polnilno pero s pričetnimi čr- kami svojega imena, ga zavil v omot ter pozneje izročil poslujo- čemu kapitanu James Fitzpat- ricku. Konečno je prišlo pero v roke moč centralnega urada, kajti osumljeni je bil justični begunec.

Povsem mirno lahko rečem, da je dala ta najdba povsem nov pre- obrat zadevi Hocha: Čikaške ob- lasti so bile obveščene ter pričele preiskavati okoliščine smrti Mrs. Welker-Hieh. Truplo so izkopali in izvedenci so ugotovili, da je umrla vsled zastrupljenja z arze- nikom. Pozneje, tekot obravnave, je postala veriga dokazov popol- na, ker so izpovedale priče, da je Hoch vsajih pripravljaval medicins- za svojo ženo.

Odvodil smo "Bartelsa" na po- stajo ter ga pridržali radi stare obtožbe radi bigamije. Bil je skrajno izživalen ter izjavil, da bo v slučaju, da ga bodo odvedli v Chicago, povzročil skrajne sit- nosti za one, ki bi bili odgovorni za to. Izjavil je, da se bo upiral izročiti ter se pripravil na boj proti korakom policije.

Trdil je ustrajno, da ni Hoch, dokler ga niso privedli v Jefferson Market sodišče, dne 5. februarja. Tam je izgubil vso samozavest, ko je stopila predenj ena njegovih številnih prejšnjih žena, Mrs. Ma- rie Hendricks-Schmidt, ter mu rekla: — Hello, John. — Zajee- jmal je le, da mu je žal in to je uničilo vse njegove prilike, da se izogne izročitvi v roke čikaških oblasti.

Zelo mu je tudi škodila pomota v besedi, ko ga je izpraševal in- spektor O'Brien glede praška, ka- terega sem našel v njegovi posesti. Inspektor ga je vprašal navidezno povsem slučajno za vzrok smrti njegove zadnje žene.

— Ne vem, jaz nisem nikak zdravnik, — je odgovoril razdra- ženo. — Mislim pa, da je bil ne- red v želodcu.

— Na čem pa so umrle druge? je vprašal inspektor.

— Nekatero so umrle na led- vičnih boleznih, — je rekel, še predno je razkril nastavljen past. Nato pa je pričel kričati, da ni mislil tega, da ni razumel vpraša- nja. Edinole ona fraza pa je po- kazala, da smo imeli prav.

Hocha so odvedli nazaj v Chi- cago, kjer je bil stavljen pred po- roto ter spoznan krivim. Jaz sam sem bil poklican, da pričam, kakó sem našel arzenik.

Po dolgem postavnem boju, ki je presenetil narod s svojimi raz- kritji glede preteklosti tega člo- večka, je bil obsojen na smrt na večalih.

Smrtna obsodba je bil izvedena dne 23. februarja 1906, malo več kot eno leto potem, ko se mi je posrečilo zaslediti skrivnost pol- nilnega peresa Hocha.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDORUJEJO ZDRAVILU V DRUŽINAH

Za srbeči koži- rabite

SEVERA'S ESKO

Priporočljivo za odpravo pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

Vprašajte pri vsaki lekarni.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Nasprotujoča si poročila o carjevi smrti.

O umoru ruske carske družine se je že toliko pisalo, da človek ne more pogoditi resnice. — Kratek pogled dogodkov, ki so se vrstili pred umorom.

Dne 17. julija 1918 so bili umor-jeni v Jekaterinoslavu člani ruske vladarske rodbine car Nikolaj, carica, carjevič Aleksander in vse štiri hčerke: 22-letna Olga, 20-letna Tatijana, 18-letna Marija in 17-letna Anastazija. Iste noči je bil umorjen tudi hišni zdravnik Botkin, kuhar Karitonov, sluga Trupp in sobarica Demidova.

Osem dni po umoru so zavzele Jekaterinoslav protiboljševske čete, med katerimi so se nahajali čehoslovski legionarji in vojniki sibirske vlade, ki je čez nekaj časa priznala admirala Kolčaka za svojega načelnika. Zasedba se je raztegnila na področje perma- ske vlade in zasedbene oblasti so lahko uvedle redno preiskavo. Vo- dil jo je Nikolaj Sokolov, preisko- valni sodnik omskega sodišča. Po zopetnem zavzetju teh krajev je bil preiskovalni material prene- sen v Evropo. Tu je bil izpopol- njen z izpovedami raznih oseb in sedaj publiciran za zgodovinarje, ki morajo s suhim očesom gledati vse zmote, ki jih zakrivajo ljud- je.

Na 300 straneh zapiskov Soko- lova je precej indukcij in doka- zilnega materiala, ki ne odgovar- ja povsem resnici. Toda tudi ako to odstajemo, ostane precej trpi- kih dejstev, ki kažejo zmote, ki jih je zmožna zgodovina. Podati hočemo kratek pregled:

Car se je odpovedal prestolu 15. marca 1917, ko je imela vso moč v svojih rokah vlada Kerenskega. Dne 22. marca je bila car- ska dvojica zaprta v Carskojem Selu na lastnem gradu. Bil je to preventivni zapor, ki ga je Ke- renski utemeljil z dejstvom, da ne more ljudstvo odpustiti carju, ki ga smatra krivim za ljudsko in narodno gorje. Polkovnik Kobylinski je ravnal s carsko dvojico zelo obzirno. Toda vojaki, ki so ga stražili, so bili vedno bolj ne- strpni. Carjeviču, ki se je igral v parku, z otroško puško, so mu jo odvzeli. S sedmimi člani car- ske rodbine so stanovali v Car- skojem Selu tudi nekatere carski dvojici zveste osebe.

V maren je prišel tja neki vo- jaški komisar in je v imenu petro- grajskega sovjeta ukazal odvesti carja v trdnjavo sv. Petra in Pav- la. Kobylinski se je uprl. Kerenski je slutil namero sovjetov in je poslal rodbino v Tomsk. Carska rodbina in še kakih trideset oseb je prišlo v majhno sibirsko meste- ce dne 14. avgusta. Bivala je to- rej tam, od koder je izšel slabi duh hiše Romanovev, menih Ra- sputin. Carja je spremljalo nekaj zvestih vojakov, ki jih je Kobylinski zbral izmed posadke v Car- skojem Selu.

V Tobolsku sta vršila nadzor- stvo dva revolucionarna socialis- ta, od katerih je bil vsaj Pan- kratov dober človek. V Tobolsku se je razširil boljševizem le pola- goma, toda še predno so prevzeli vladno boljševiki, je bila straža za- menjena s hudobnejšimi in boljševiško navdahnjenimi vojaki. Vlada Kerenskaja je nekaj časa pozabila na vzdrževanje carske rodbine, ki je živel na upanje. Ščasoma pa ni hotel nihče več do- bavljati živeža in odpušeni so bi- li skoro vsi služabniki. Meseca februarja 1918 je sklenila mo- škvska vlada, da se mora carska rodbina vzdrževati z lastnimi sred- stvi, vendar pa ne sme potrositi več, kakor 600 rubljev mesečno za osebo. Ta denar si je rodbina na- bavila s prodajo dragocenosti, ki jih je imela pri sebi carica in princezinje.

Temna točka, ki bo najbrže za večna tajna, je preemestitev Ro- manovev v Jekaterinoslav. Me- seca aprila je prišel v Tobolsk Ja- kovljevič, ki je naznanil carju, da ga mora odvesti nekam drugam; kam, tega ni povedal. Car je pro- testiral in je mislil, da ga name- ravajo odvesti v Moskvo, da bi podpisal brez-krovski mir. Toda

kmalu je pristal — bodisi, da je vedel kaj gre, bodisi, da tega ni vedel; vsekakor je moral imeti važen vzrok, ako se je carica lo- čila od carjeviča, ki je baš tedaj zopet nevarno zbolel in je moral ostati s hčerkami v Tobolsku. Ko so prišli v Tiumen, je Jakovljevič doznal, da se je krajevni sovjet v Jekaterinoslavu odločil ovirati potovanje obeh jemikov.

Je bil Jakovljevič boljševik? Po njegovih zvezah z Moskvo bi vsaj tako izgledalo. Sokolov pa je mnenja, da ni nameraval s carjem ničesar slabega in da je bil v zve- zi z ljudmi, ki so se odločili rešiti carsko dvojico, morala celo z Nem- ci, na katere so se obrnili za po- moč razni Romanovci. Nemci so igrali tedaj dvojno vlogo; oni so bili v stikih s sovjetskimi oblast- mi, drugi pa z reakcionarji. Ka- koršno misljo pa je imel Jakov- ljev, moral je je odpustiti. Car in carica sta morala ostati v Jekate- rinoslovu v hiši Ipatijev, kamor so dospeli tudi otroci. Prvi Ro- manovec Mihael je bil povzdig- njen na prestol baš, ko se je na- hajal v samostanu z imenom Ipa- tijev.

Za jetnike je nastopila v "hi- ši posebne usode", kakor se je u- radno nazivala majhna vila, za- lostna doba. Zastraheni so bili po tovarniških delavcih, ki so dobi- vali zato veliko plačo. Načelovalna sta jim dva ultra-boljševika: Av- dijev in Moškin. Hramo je dobav- ljala neka sovjetska kuhinja. Straže so se zabavale s tem, da so namakale pred carsko rodbino v juho svoje umazane roke. De- lavci so prepevali umazane pesmi in so sploh sklanjali čimbolj zagre- niti poslednje dneve članov dina- stije Romanov. Meseca julija pa je prevzel poveljstvo in stražo hi- še neki Jurovski, ki je prišel v Jekaterinoslav iz Moskve z neka- terimi tujimi vojniki, večinoma Letonci in bivšimi vojniki avstro- ogrske armade. Ime enega od teh ljudi je bilo napisano na nekem zidu in bi ga bilo morda izslediti. Bil je to "Rudolf Trento, Kaiser- jaeger, Trento".

Tudi jetniki so čutili nekaj iz- rednega. Postali so tihi in po- Stovijev, ki je večkrat opravljal v hiši Ipatijev službo božjo, se je začudil, ko niso 14. julija spreml- jali službe božje, s petjem, ka- kor doslej. Ko pa je končal sve- to opravilo z besedami: "Duše umrlih naj počivajo v miru blizu svojih svetnikov", so padli vsi na kolena in ihteli.

Kar se je zgodilo v noči 17. ju- lija, je pripovedovalo več priče so- glasno. Izpovedal je to tudi straž- nik Medvedjev. Ki je bil arci- nar v Permu in je bil eden od morilev, čeravno je trdilo, da je bil ono noč odsoten po nalogu Ju- rovskega. Stražniki so bili raz- oroženi samo sedem Letoncev in štirje avstro-ogrske vojniki so spremljali Jurovskega v pritlič- no sobo, kjer so bile zbrane žr- tve, ki so jih vojaki odvedli iz po- stelj. Kot vzrok jim je Jurovski označil nevarnost bivanja v pe- vem nadstropju, ker je bilo baje pričakovati, da se bo po ulcah streljalo. Tako so bili zbrani v pritličju car, ki je imel v naroč- ju carjeviča, carica, hčerke, tri sluge in zdravnik. Carjeviča so posadili na stol in kmalu nato je zagrmelo deset strelcev. Nekateri priče so izpovedale, da je bil prvi ustreljen car, nato carjevič. Žen- ske so obupno vpile in sobarica se je skušala skriti za blazino, ki jo je imela pri sebi. Vsi so bili kma- lu mrtvi, samo carjevič je še ved- no gibal. Jurovski je oddal torej nanj še nekaj strelcev. Po polnoči se je ustavil pred hišo tovarni av- tomobil, ki je nato odpeljal proti vasiel Kopjatkij kjer so bila tripla razsekana in sežgana. Našli so celo nekega lekarnarja, ki je mo- ral preiskrati 190 kilogramov benečina. Drugi dan so našli kmet- je prebež pepela, med katerim so se nahajale tudi kosti in razni predmeti, predvsem pa gumbi z dijamanti. Tako se je zaključila usoda vladarske hiše Romanov, ki je še nedavno načelovala veliki ruski državni.

Italijanski ministrski pred- sednik.

Mussolini je kovačev sin in je star sedaj štirideset let. — Nekaj časa se je vzgajal v klostru, odkoder so ga pa spodili, ker se je preveč rad pretepal.

MacDonald je pod starost bil od usode bogato poplačen za svo- je življensko delo. Od mladih let je stremel za ideali socializma in naposled je kljub vsem neprijet- nostim življenja zvest svojji mla- dostni ideji postavil v življenje delavsko vladbo. Nasprotno pa je Benito Mussolini s svojim trdim, rekel bi neusmiljenim obrazom rimskega gladiatorja, tudi prišel pri socializmu, pa ga je zavrgel in končal pri fašizmu. Ako bi bil ostal socialst, bi gotovo ne po- vzročil našemu narodu v Primorju toliko gorja. Ampak če bi bil o- stal socialist, bi gotovo danes ne bil vojvoda.

Tudi Mussolini je sin kovača. Rojen je leta 1883 v Varano di Costa. On sam opisuje svojo mla- dost takole: Po naravi sem bil va- gabund. Cel dan sem se potepal ob reki, kjer sem razdiral ptičja gnezda in kradel sadje. Bil sem jezljuv in nasilen otrok in nekato- ri moji mladostni tovariši se da- nes lahko pokažejo brazgotine prizadete od kamenov, ki so se mi izmuznili iz rok.

Oče ga je dal v vzgojo k Sale- zijancem v Forji. Ti pa so ga spo- dili, ker je bil v prepričanju z mo- žem součeneč. Ko mu je bilo 25 let, je bil učitelj v Genaleri- Emilia. Tam je pri volitvah raz- bil urne in jo je zato moral po- pihati v Švico. Tam se je začelo zanj trdo življenje. Bil je zidar, slikar, zemljekop, postrešček, ko- mi, izdelovalec klopas itd. Pripo- veduje se, da je nekaj v Ženevi šel z Lordom Curzonom in Poin- carejem v Curzonovo vilo. Kar se mu nekdo obesi okoli vratu. To je bil nekdanji njegov mojster- klohasar. Nekega dne ga je zalo- žila policija ko je spal pod mo- stom. Kot vagabunda so ga iz- gnali iz republike. Ko se je kas-

neje leta 1922 hotel sestati v Že- nevi kot predsednik italijanskega državnega sveta s svojima kole- gama iz Francije in Anglije, se je moral potegovati za formalno anulacijo izgonnega akta, ker bi ga bile sicer izgnale švicarske o- blasti na mejni postaji.

Nato se je mudil nekaj časa kot časnikar v Avstriji, leta 1912 pa mu je amnestija omogočila po- vratek v domovino.

Postal je strašen agitator. On sam piše: "Rad imam pbsvetova- nja in predavanja polna ugovor- rov, kjer free stoli po zraku in bobne strelj revolvorjev". Ko je bil kandidat za pokrajino Romag- no, je na nekem meetingu zagre- mel: "Glede infamne libijske voj- ske imam precej računov urediti z gospodom Viktorjem Savojs- kim". Sedaj pa čisto prijazno jahata skupaj, kadar se Mussolini šopiri na čelu svojih "sraje".

Ne glede na burni duh, ki ve- je iz vse njegove nosčnosti, je Mussolini izreden pojav v sodob- ni zgodovini. On je človek volje in dela, organizator par excellence. Neki diplomat je ob prihodu Mus- solinija v Rim rekel v zasebnem pogovoru: "Strašno je to, da ho- pri tem človeku treba delati!"

Zanimanje za Mussolinija se počasi ohlaja. Kulminativna toč- ka njegovega delovanja je že pre- stopljena. Nezadovoljstvo se širi. Svetle močne osebnosti italijan- ske javnosti ga ne ljubijo. On si- eer se ni upognil svojega bikove- ga tilnika in še ni nagubal svoje- ga bronaste čela. Toda človek ne ve ne ure ne dneva.

ALI VESTE,

da je pod goro Triglav v Sloveniji mo- derno opremljena potresna opazovalni- ca, katero upravlja profesor Belar? — Ali veste, da če kadite Helmar turške cigarete hitro spoznate razliko med turškim tobakom in navadnim doma- čim tobakom?

Rad bi izvedel za naslov mojega prijatelja FRANKA KORDIS, podomake Lovrenčkov. Prosim rojake, če kdo ve za nj, da mi pošlje njegov naslov, ali naj se mi sam oglasi. — Louis Ben- china, Box 171, Dublin, Ga. (29-30-4)

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1924

V ZALOGI GA IMAMO ŠE SAMO PAR STO IZTISOV.

Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči, da ne bo prepozno.

Cena 40 centov. Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIO PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street New York

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, mo- čne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spominjate mrčasi in vaše telo mrči, če ste se že nave- lili jemati pomirjiva ali paroketina gredstva, potem posku- šajte Nuga-Tone in izprevideli boste, kako hitro se boste čutili drugače. Nuga-Tone daje živost, krepi, izboljšuje, anamija, revmatične bolezni, glavobol, nevralgija, naprimer slabi tek, neprebrava, vetrovi in kolcanje, zaprtje, pomankanje energije, pomankanje živčnosti, nervoznost, ne- spavnost, izhaja iz pomankanja živčne moči, redke zvoledne krvi in slabe krvne cirkulacije.

Vsak ud, vsako delovanje, tolesa je odvisno od živine sile za svoje življenje in delovanje. Že čim več je pozitivna stvar za človeka, žetja, letos, droh, uripanje arca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najbolj uporabno zdravilo za nezdravne in slabe izide. Zakaj? Ker sestoji iz osmero važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih delujejo in fortirajo — ter je hrana krvi in živcem. Nuga-Tone proizvaja življenje v jetrih, ter očisti črva, da redno delujejo. Očisti ledice ter izganja in njih strupene se- stavine. Nj več bolečih in boleznih, težke sapa in potiritev jezika. Nj več bolečih in boleznih. Nuga-Tone daje udoviti to- dohno prebravo, stanovitne živce ter zdravo okrepujočo spanje, zdravja na lico in jasnost v oči. Gradit moč in postavne moče, idne- veje in krasnejše ženske. Nuga-Tone ne vsebuje emalivnih sredstev, ne zdravil, katerih se človek navadi. Zavit je v pripraven poskus. Pokrit je s sladkorjem, ugodna okusa, ugoden za jesti. Poskusajte ga. Priporočili ga boste vsem svojim prijateljem.

VAŠA POPOLNA GARANCIJA. — Cena Nuga-Tone je en (\$1.00) dolar za steklenico. Kupite štiri steklenice, dobite petdeset (50) centov za poštno in prevozno. Vsi lahko Nuga-Tone dobijo po poštni plačavi za pet (\$5.00) dolarjev. Jemalci Nuga- Tone prejmejo (30) dni. Če nimate zadovoljstva s kupcem, vrnite preostanek zastonj s skla- ni in mi vam bomo takoj vrnili denar. Vadi, da na morete izpustiti niti penije. — Mi prevzamemo risk. Nuga-Tone je na prodaj pri vsaki dobri lekarni po omni ceni in enaki garanciji.

KO NAROČATE, ŠA POSLUŽITE TEKA KUPONA.
NATIONAL LABORATORY, 5-20, 1018 S. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Čezpošto: — Prosim, dobite priloženo. — za kar mi pošljete. — steklenic Nuga-Tone.

Ime

Cesta in št. ali R. P. D.

Država

Uspehi v dvasjetih dneh ali se vam pa vrne denar.

NESREČNA LJUBEZEN

H. H. — Za "Glas Naroda" poslovalni J. Z.

41

(Nadaljevanje.)

— Usmili se me mati, odreši me bolečin in ljubosumnosti, daj mi mir in pokoj! Izprosi mi pri Vsemogočnem mir, ki naj ga bo delezna moja duša! Daj, da se poslovim iz tega sveta, prost in svobodan, brez zavisti v srcu. Tak lahko umrem, tak rad umrem.

Zunaj je pa vladal mir in tudi v sobi se ni nič ganilo. — Čakaj, kaj je to? ...

V generalovi sobi so se zopet pojavili koraki. Bila je že peta noč, ko je slišal knez Sobolej generala Dera-Gropen hoditi nemirno po sobi.

In ko ga je videl podnevi, se mu je zdelo, da je Gropen bleš in zamisljen, nemiren in da ga nekaj žene od hiše.

Pravi, da je prehlajen in da ga glava boli. Ali je res bolan? Ta ponočna hoja je Soboleja resno vznemirjala.

— Kaj mu je? — Naenkrat mu je šinila čudna misel v glavo: Morda pa ima denarja?

Čimbolj je premišljeval o tem, tembolj se je utrjevala v njem ta ideja. Počel je res dosti po svojih bratih, toda razkošno življenje, ki ga vodijo Gropenovi, stane denar. Generala plača je sičeer precejšnja, toda Gropenovih izdatkov nikakor ne more pokriti. In poleg tega bo treba kmalu dati hčerama doto.

Po dolgoletnem in temeljitom premisleku je pozvonil služabniku:

— Aleksander, gospod general se ni zaspal. Pojdi k njemu ter ga prosi, naj pride za trenutek k meni.

Služabnik si je pomel oči ter odšel.

Par minut kasneje je že stal Gropen na pragu. Hitro je stopil k postelji ter se sklonil preko Soboleja rekoč:

— Danijel, za pojo voljo, kaj ti je slabo? Danes jutraj si se vendar boljše počutiš.

Sobolej se je vzravnaval na blazinah ter se s svojimi vročimi prsti oklenil generalove roke.

Njegov pogled se je prodirajoče zaplil v njegov obraz, kot da bi hotel razbrati iz njega vse tajne misli.

Nato je izpregovoril s hreščecim, pridušenim glasom:

— Ne, prijatelj Gropen, jaz nisem bolan, ampak ti si bolan na duši in na telesu.

General se je tresel.

— Res, nisem popolnoma zdrav toda v splošnem se ne boj zame. To so le začasne slabosti. Kmalu bo vse dobro.

— Zakaj ne govoriš popravici?

Nato se je sklonil Sobolej k njemu ter mu zašepetal par besed na uho.

V trenutku si je zakril Gropen z rokama obraz ter naslonil svojo glavo na blazino.

Nekaj časa se je boril sam-samo nato se je pa zravnaval ter pokazal precej odločno:

— No, tako pa tudi ni, Danijel.

— Naj ne bo tako hudo kot mislim, vendar hudo je vseeno.

— Berač nisem — je povzel Gropen — toda po pravici ti povem, da sem danes na istem stališču kot sem bil takrat, ko sva si v prvič stisnili roke.

— Povej natančneje. Razloži mi vse. Bodi odkritosrčen.

— Priznam ti, dragi Danijel, da sem slabo gospodaril, da sem zametnil svojo dolžnost in gospodarstvo precej zavožil. Ko je začelo iti rakovo pot, sem začel spekulirati. In tako se je zgodilo, da sem zašpekuliral domala vse. Celo Jolantino privatno premoženje, ki ga je podedovala po svoji materi, sem moral zastaviti. Ta dolga me pa najbolj muči.

Danijel ga je debelo pogledal.

— Jolantino privatno premoženje? O tem mi ni ničesar znano.

General je stnil ustnice ter se zazrl v tla. Nato je ponovno zgrabil Soboleja za roko ter mu je strastno stisnil.

— Verjamem, Danijel, ti ne veš ničesar o tem. Ni posebno lepo od mene, da sem vsem zamožljal, naravnost greh je pa, ker sem zamožljal tebi. No, pa ko ti bom vse razložil, si boš znal tolačiti. Ali hočeš, da storim to noč, ali pa preložiš na kak bolj ugoden trenutek?

— Govori, prosim te. Prej ali pozneje. Saj je vseeno. Spati itak ne morem.

Gropen mu je gledal naravnost v oči, ko je izpregovoril:

— Lena je moja hči z prvega zakona. Tega pa ne ve nihče na svetu, niti ona ne. Sedaj veva jaz in ti.

Sobolej se je začudil in prestrašil. Malo je manjkalo, da ni vzkliknil vsled silnega presenečenja.

General je opazil vse to ter mirno nadaljeval:

— Ne razburjaj se! Ne bodi preveč radoveden. Povedal ti bom vsako najmanjšo podrobnost, ne da bi me kaj vpraševal.

— Govori — je odvrnil Sobolej ter si zakril obraz z rokama.

In Gropen je pripovedoval:

— Ko sem bil mladenič star nekaj nad dvajset let, sem začel bolehati. K meni so hodili najslavnejši zdravniki, me preiskovali ter drug za drugim izjavljali, da se me loteva jetika.

Sledujoč se odločili, da bi bilo najboljšje, če bi odpotoval kam na jug, morda v Italijo, češ, da je to moja zadnja in edina prilika.

— Odpotoval sem. Zdravje se mi je naglo obrnilo na boljše.

Tam sem se seznanil z neko pevko, ženske čudovite in posebne lepote. Bila je Rusinja. Pisala se je Vera Čarakov. Sledil sem ji po vseh patih, se udeležil vsake njene predstave, in hodil pozno spat, samo da bi se ji bil približal. To ponočevanje je pa imelo slab vpliv na moje zdravje. Belezem se je zopet pojavila. Zdravniki so izgubili vse svoje upanje. Tudi jaz sem bil pripravljen na smrt. Na zunaj se mi boleze uni poznala, toda v mojih prsih sem jo razločno čutil. In baš vsled tega sem hoteli življenje življenje ter izpiti do dna kelih sladkosti.

Pri neki priliki sem se seznanil žnjo. Tudi jaz sem ji ugajal. Krasnim uram moje mlade ljubezni je sledil zakon. Kakor hitro sva bila poročena, spečno poročena, se mi je začelo vračati zdravje.

Ker sem bil prepričan, da bi moji starši nikdar ne dovolili zakona z navadno pevko, sva bila že par mesecev poročena, predno sem to staršem sporočil.

Oče se je hudoval, mati je jokala.

Par let se nisem smel prikazati domov.

Vera mi je povila hčerko, našo Leno ter umrla po porodu. Ostal sem sam v tujini z novorojenko. Namerilo se je pa, da je prišla v isti hotel, kjer sem jaz stanoval, stanovat grofica Sasov s svojo najmlajšo hčerko. Povedali so ji, kdo sem. (Dalje prihodnjik.)

Za prosep domače drame.

Spisal Fr. Ž.

Pepe, ta ki sedi v uredništvu, je spisal igro, in so jo tudi igrali enkrat ali dvakrat. Potem so ga štirinajst dni trgali po listih, da so kar eunje letele, in neusmiljeno so ga zmerjali, kakor da je župan, veliki ali mali.

Kritiki so se počasi poglobili, pa je nesrečni Pepe napisal strupen odgovor. Zdal se z vsa silo udarili po njem in je bil boj ljut in krut, še meni je jemal spanje in tudi jed mi ni več dišala kakor drugače.

Pepe je moj prijatelj. Pepe ne ravna vedno tako z mano, kakor bi moral, vendar se mi je smilil, in sem si mislil, kako mu mora biti pri srečanju — mene bi bilo sram na cesto!

Pa sem ga srečal in sem bil presenečen: imel je nov klobuk in v rti smodko in široko so se mu rezali zobje.

Ton našega časopisja je žal jako oduren in me je pozdravil Pepe: "Servus, intelektualce!" — dasi mu nisem bil storil nič zlega. Zdi se mi, da bi bila našemu časopisu le v prid obilnejša mera štimmyja in bara in velikomestnih manir!

Pa sem se jako čudil, ko me je Pepe povabil k Božjemu voleku — dejal sem si: Odkod ima toliko denarja? — In sem se čudil še bolj, kako pri Božjem voleku je že sedel Janko, ki tudi piše v uredništvu, toda v drugem, in ima gledališki referat in je bil baš on isti, ki je bil najsrdečje mrevril Pepe tove igro. Bal sem se: Zdalje si bosta drug drugemu skočila v pleši — kajti vlada jako oduren ton v našem časopisu. Toda sta se pristržno pozdravila: "Hohoho!" in smo sedli k vkupe: "Hohoho!" in smo bili najboljši prijatelji.

Natakala sta mi in si je Pepe potkal po prsnem žepu in dejal, naj sem brez skrbi, denarja da ima kakor pečka, slavnja njegova igra da mu je vrhla v naročje nedoglednega bogastva in ne bo treba, bi suh intelektualce, kakršni da sem jaz, gagnil od lakote in žeje.

Pepe se bo moral odvaditi od urnemu časniškemu tonu! Seveda ne vem, ali ne bo potem od kruha, to bi bilo tudi hudo. Veselilo me je pa njegovo blagostanje in da mu izvira iz igre in da se potemtakem naši dramatični jasne vreme. Tudi jaz načelno nisem nenaklonin, da spišem igro, čim se odločim za snov — Pepe je rekel: Snov je poglavitno!

Krepčali smo se in je bil Pepe jako razpoložen in je vse povedal zastran igre in da si zajema snovi iz sanjskih bukev, sanjske bukev da so nečrpen zaklad dramskih snovi. "Kača — ura — mlin" ali "Redkev — možnar — mrtvaška glava" ali pa "Bik — kréma — turška sablja".

Kar se pa tiče gmotne strani naše dramatike, je dejal, da je ta stran bila dosedaj bolj tužna in to po lastni krivdi gospodov igropiscev. Ta gospoda da so ovec, vrhuncu želja, da so jim eno desetodstotno gledališke taničeme, višjemu poletu jim mršava domišljajo pri kos! Toda so naša gledališka sirote, je dejal, žive od samih deficitov in denarnih kriz — kdor ljubi gledališko umetnost, ne bo z bridkimi taničemami še več gledališcu deficitu in denarne krize. Da pove po pravici — zaradi gledaliških taničem je on, Pepe, še s krajnjem očesa ne bi bil dotaknil sanjskih bukev.

Nego je dejal, da je gmotno stran svoje dramatike postavil na čisto drugi temelj, bolj je zdrav ta temelj in bolj je trden kakor gledališka blaginjo in je to njegova zasluga, Pepetova, in je to njegov ponos, Pepetov. Skratka, njemu da nudi gmotni temelj — kritika! Kritika, ta je tista, ki mu je kupila klobuk in smodko, kritika je kupila ta-le kozarec vina — Bog naj jo živi, kritiko!

To je bilo zelo zanimivo in smo trenili in je Pepe rekel: "Hohoho!" in mi je polil eno hlače in je tudi Janko rekel: "Hohoho!" in mi je polil drugo — škoda se mi je zdelo draga vina, hlače pa so že stare, hlače se nobena roč več ne pozna.

In potem je Pepe razodel, da je stvar taka, da mu taničjem ne plačujejo gledališče, nego mu jih morajo plačevati kritiki!

Čudil sem se, kako in je to res imenitna misel in si obeta Pepe od nje nezaslišan napredek naše drame.

Rekel je, da je na prostranem polju gledališke umetnosti edino le kritika, ki deluje, je delovala in bo delovala vlikdar in povsodi brez deficita. Naj je gledališka kriza še tako resna in obstoj gledališča še tako brezpogojno in nepreklicano ogrožen, kritika se ta reč ne tiče, nego stoji trdna in neomajna kakor hrast v viharju. In je dejal, da so kritiki jako idealni ljudje, neumorno in širokogrudno vihte svoje pero in števil kritičnih člankov da je milijon. To vrže neizmerno vsoto nagrad in nima jo kritiki drugih režijskih stroškov nego za pijačo in tobak, zato lahko plačajo ne revnih deset odstotkov kakor gledališča, nego trideset, to niso mačje solze!

Janko je potrdil: da je vse to res, in sta se tako krohotala, da se je Janku zaletelo in je vino kihnil skozi nos na mizo. Potem se je obrisal in je izjavil, da je Pepetova

Pepe povabil k Božjemu voleku — dejal sem si: Odkod ima toliko denarja? — In sem se čudil še bolj, kako pri Božjem voleku je že sedel Janko, ki tudi piše v uredništvu, toda v drugem, in ima gledališki referat in je bil baš on isti, ki je bil najsrdečje mrevril Pepe tove igro. Bal sem se: Zdalje si bosta drug drugemu skočila v pleši — kajti vlada jako oduren ton v našem časopisu. Toda sta se pristržno pozdravila: "Hohoho!" in smo sedli k vkupe: "Hohoho!" in smo bili najboljši prijatelji.

Pepe je rekel: "Hohoho!" in smo bili najboljši prijatelji. Natakala sta mi in si je Pepe potkal po prsnem žepu in dejal, naj sem brez skrbi, denarja da ima kakor pečka, slavnja njegova igra da mu je vrhla v naročje nedoglednega bogastva in ne bo treba, bi suh intelektualce, kakršni da sem jaz, gagnil od lakote in žeje.

Pepe se bo moral odvaditi od urnemu časniškemu tonu! Seveda ne vem, ali ne bo potem od kruha, to bi bilo tudi hudo. Veselilo me je pa njegovo blagostanje in da mu izvira iz igre in da se potemtakem naši dramatični jasne vreme. Tudi jaz načelno nisem nenaklonin, da spišem igro, čim se odločim za snov — Pepe je rekel: Snov je poglavitno!

Krepčali smo se in je bil Pepe jako razpoložen in je vse povedal zastran igre in da si zajema snovi iz sanjskih bukev, sanjske bukev da so nečrpen zaklad dramskih snovi. "Kača — ura — mlin" ali "Redkev — možnar — mrtvaška glava" ali pa "Bik — kréma — turška sablja".

Kar se pa tiče gmotne strani naše dramatike, je dejal, da je ta stran bila dosedaj bolj tužna in to po lastni krivdi gospodov igropiscev. Ta gospoda da so ovec, vrhuncu želja, da so jim eno desetodstotno gledališke taničeme, višjemu poletu jim mršava domišljajo pri kos! Toda so naša gledališka sirote, je dejal, žive od samih deficitov in denarnih kriz — kdor ljubi gledališko umetnost, ne bo z bridkimi taničemami še več gledališcu deficitu in denarne krize. Da pove po pravici — zaradi gledaliških taničem je on, Pepe, še s krajnjem očesa ne bi bil dotaknil sanjskih bukev.

Nego je dejal, da je gmotno stran svoje dramatike postavil na čisto drugi temelj, bolj je zdrav ta temelj in bolj je trden kakor gledališka blaginjo in je to njegova zasluga, Pepetova, in je to njegov ponos, Pepetov. Skratka, njemu da nudi gmotni temelj — kritika! Kritika, ta je tista, ki mu je kupila klobuk in smodko, kritika je kupila ta-le kozarec vina — Bog naj jo živi, kritiko!

To je bilo zelo zanimivo in smo trenili in je Pepe rekel: "Hohoho!" in mi je polil eno hlače in je tudi Janko rekel: "Hohoho!" in mi je polil drugo — škoda se mi je zdelo draga vina, hlače pa so že stare, hlače se nobena roč več ne pozna.

Krepčali smo se in je bil Pepe jako razpoložen in je vse povedal zastran igre in da si zajema snovi iz sanjskih bukev, sanjske bukev da so nečrpen zaklad dramskih snovi. "Kača — ura — mlin" ali "Redkev — možnar — mrtvaška glava" ali pa "Bik — kréma — turška sablja".

Kar se pa tiče gmotne strani naše dramatike, je dejal, da je ta stran bila dosedaj bolj tužna in to po lastni krivdi gospodov igropiscev. Ta gospoda da so ovec, vrhuncu želja, da so jim eno desetodstotno gledališke taničeme, višjemu poletu jim mršava domišljajo pri kos! Toda so naša gledališka sirote, je dejal, žive od samih deficitov in denarnih kriz — kdor ljubi gledališko umetnost, ne bo z bridkimi taničemami še več gledališcu deficitu in denarne krize. Da pove po pravici — zaradi gledaliških taničem je on, Pepe, še s krajnjem očesa ne bi bil dotaknil sanjskih bukev.

ROYAL MAIL

NEW YORK IN HAMBURG
CHEROUBURG IN SOUTHAMPTON
"Ohio" "Ordnans" "Orca" "Orbita"
Ti parniki so novi in moderni v vsem oziru, najbolj priljubljene potnike in glasovite radi komodnosti in — KOMFORTA.
Zdrava, tečna in obilna hrana se servira vsem potnikom na belo pokrilih mizah. Družine, žene in otroci imajo POSEBNO PRAVILNOST.
Za podrobnosti se obrnite na naše zastopnike v vašem mestu ali na ROYAL MAIL STEAM PACKET CO
25 Broadway, New York

Čudna oporoka.

V Londonu je umrl nek upokožen angleški uradnik, ki je bil strasten ljubitelj knjig. Živel je samo knjigam in ni nikdar zapustil svoje hiše, same da je bil vedno pri svojih knjigah. Imel je zelo dragocene knjige, med njimi najstarejše izdaje slovitih Shakespeareovih dram, ki so prava znamenitost. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je hitro poklical obe slugi, da je imel priči za oporoko. V tej oporoki zahteva, da se morajo vse njegove knjige po njegovi smrti sežgati. Njegova zahteva je med ljubitelji knjig izzvala burjo nevolje. Vsa stvar ima rešiti sodišče, ki bo oporoko skoro gotovo razveljavilo.

ALJ VESTE,

da je papež pred kratkim imenoval za novega nadškofa v Primorju škofa Poljarja, ki je bil rojen v Gorici ter je po rojstvu Italijan? Ali veste, da vsebuje navadne cigarete navaden tobak dočim vsebujejo Helmar turške cigarete 100% čisti turški tobak?

Jejte in shujšajte

To je stara fraza, obrnjena narobe, toda moderne metode za odpravo maščobe so omogočile ta izrek.

Če ste preveč debeli ter se ne morete tako voljati; če radi jeste, pa kljub temu ne morete shujšati za par funtov, stopite na naše stopnice k svojememu lekarnarju (ali pa pišite na Marmola Company, 68 Garfield Bldg., Detroit, Mich. ter vam bomo poslali malo tableto s zaupanjem. Brez dvoma bo preobrazilo vaše telo, če boste pa ostali vsaj naraven, lepo pokrit s trdim mesom in sklonili milimam.

ZA NAKAZILA V AMERIŠKIH DOLARJIH --

IMAMO DIREKTNE ZVEZE, POTOM KATERIH IZPLAČUJEMO DOLARJE POLJUBNIM OSEBAM V JUGOSLAVIJI, ITALIJI, AVSTRIJI IN NEMČIJI.

Ker pa je zvezna nabava dolarjev za izplačila v Jugoslaviji z znatnimi stroški, smo bili primorani zvišati pristojbino, ki je sedaj naslednja:

Za izplačila dolarjev brez pogoja: do \$25. po \$1., od \$25. naprej po 4%.

Za izplačila proti predložitvi vidiranega potnega lista: do \$25. po 75 centov, od \$25. naprej po 3%.

Denar, nakazan v Jugoslavijo brez pogoja, se izplača naslovniku takoj ter isti lahko takoj z denarjem razpolaga. Vseled tega priporočamo onim, ki pošljejo denar samo za potne stroške, poslužiti se drugega načina ter označiti na nakaznici: Izplačati le proti predložitvi vidiranega potnega lista (posla za Združeno državo). Ako potem naslovnik nebi mogel predložiti takega potnega lista, se stavi nakazani znesek zopet na razpolago vplačniku.

Pristojbina za izplačila dolarjev v Italiji, Avstriji in Nemčiji znaša do \$25. po 75 centov za nakazilo, od \$25. naprej po 3%, to je po 3 cente od dolarja.

Nakazil za zneske pod \$5. ne moremo prevzeti. Vseled možnih odredb, ne moremo izplačati v Nemčiji naenkrat eni in isti osebi več kot \$20. Znesek za pristojbino nam je poslati obecnaj z ovlm, ki naj se izplača.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje nakazati od tukaj dinarje oziroma lire zlati, onim, ki bivajo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na zahtevo izvršujemo izplačila tudi brzojavno in potem brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direktno brzojav (Cable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo, Avstrijo in Nemčijo \$4.

Vsi oni, ki tega oglasa nebi razumeli, naj nam pišejo za natančno pojasnilo ter pripomnijo, v katero državo žele denar poslati.

FRANK SAKSER STATE BANK

Kretanje parnikov - Shipping News

3. maja:	Leviathan, Cherbourg; Olympic — Cherbourg; Pres. Wilson, Trst; La Savoie, Havre; Orbita, Cherbourg.
7. maja:	Aquitania, Cherbourg.
8. maja:	Belgenland, Cherbourg.
10. maja:	Hornet, Cherbourg; America, Cherbourg.
14. maja:	Paris, Havre; Martha Washington, Trst; Berengaria, Cherbourg.
15. maja:	Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg; Stuttgart, Bremen.
16. maja:	Pres. Roosevelt, Bremen.
17. maja:	Majestic, Cherbourg.
21. maja:	France, Havre.
22. maja:	Lapland, Cherbourg.
24. maja:	Leviathan, Cherbourg; Olympic — Cherbourg; Tyrchenia, Cherbourg; Colombo, Genoa.
27. maja:	Belgenland, Cherbourg; Hamburg; York, Bremen.
28. maja:	Aquitania, Cherbourg.
30. maja:	America, Genoa.
31. maja:	Hornet, Cherbourg; Conte Verde, Genoa; Pres. Harding, Cherbourg; Orca, Cherbourg; Veendam, Bologna.
3. junija:	Lapland, Cherbourg in Hamburg.
4. junija:	Belgenland, Cherbourg; Rochambeau, Havre.
5. junija:	Belgenland, Cherbourg; Mongolia — Cherbourg.
7. junija:	Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Orbita, Cherbourg; Hamburg; Geo. Washington, Cherbourg; Bremen.
10. junija:	Resolute, Cherbourg in Hamburg; Pittsburgh, Cherbourg; Luetzow, Bremen.
11. junija:	Toro, Havre; Mauretania, Cherbourg.
12. junija:	Columbus, Bremen.
14. junija:	Leviathan, Cherbourg; Olympic — Cherbourg.
16. junija:	America, Bremen.
17. junija:	Dunlop, Genoa.
18. junija:	France, Havre; Aquitania, Cherbourg.
19. junija:	Lapland, Cherbourg; Stuttgart, Bremen.
21. junija:	Chicago, Havre; Homerio, Cherbourg; Saxonia, Cherbourg; Orca, Cherbourg; Hamburg.
24. junija:	Pres. Wilson, Trst; Pres. Harding, Bremen; Canopic, Cherbourg; Bremen.
25. junija:	Belgenland, Cherbourg; Taormina, Genoa.
26. junija:	Zeeuws, Cherbourg.
28. junija:	Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Conte Rosso v Genoa.

HITRA POTNIŠKA SLUŽBA

od NEW YORKA do TRSTA

(preko Genova)

Najboljša in najkrajša pot po Sredozemskem morju z našimi veličastnimi parniki.

DOLLO 1. maja; 17. junij; 19. julij; 24. avgust; 26. sept.; 28. okt.; 29. nov.; 31. dec.

*Največji in najhitrejši parnik na ogle za Sredozemsko morje.

Udobne kabine tretjega razreda s 2, 4 in 6 posteljami za družine in ženske.

Pri okoliščini, da je vino brezplačno, za podrobnosti vprašajte našega agenta v vašem mestu ali na naravnost pri

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Italia-America Shipping Corporation

1 State Street General Agent New York

Naši zastopniki v Jugoslaviji: Jadranska Banka, Beograd in njene podružnice

COSULICH LINE

Koristnost v Jugoslaviji

Edino direktno spemladno odplutje

Otvrtens voljne znanosti

Preslente Wilson — 2. maja; 24. jun.

Martha Washington — 14. maj; 12. jul.

Zaletenje v Dubrovnik ali Trst.

Zaletenje v Dubrovnik ali Trst. Zvezna vstopna agencija. Novejši vstopni listi. Vprašajte pri bližnjem agentu ali pri

PHELPS BROS. & CO., 2 West St., N. Y.

Kako se potuje v

stari kraj in nazaj

v Ameriko.

K DOR je namenjen potovati v

stari kraj, je potrebno, da je

natančno poučen o potnih listih, pri-

ljagi in drugih stvareh.

Poljskita, ki vam jih zamoremo

dati vsled naše dolgoletne izkušnje,

vam bodo gotovo v korist; tudi pri-

poročamo vedno le prvo vrstne par-

nike, ki imajo kabine tudi v III. raz-

redu.

Tudi oni ki se niso ameriški dr-

žavljanji, morejo potovati v stari kraj

na obisk, toda potrebno je, da so po-

vrnejo tekom šestih mesecev in so

priljubljeni brez vsake nepravilne v to

deležu.